

Yeshua

Perwerdigarning Yeshua peyghemberni chaqirishi, uningha wezipe tapshurushi

¹ We Perwerdigarning quli bolghan Musa wapat bolghandin kéyin shundaq boldiki, Perwerdigar Musaning xizmetkari, Nunning oghli Yeshuagha söz qilip mundaq dédi: — □ ■

² Méning qulum Musa wapat boldi. Emdi sen qozghilip, bu xelqning hemmisini boshlap Iordan deryasidin ötüp, Men ulargha, yeni Israillargha teqdim qilidighan zémin'gha kirgin. □ ³ Men Musagha éytqinimdek, putunglarning tapini qeyerge tegken bolsa, shu jayni silerge berdim; ■

⁴ chégranglar chöl-bayawandin tartip Liwan'ghiche, Hittiylarning zéminini öz ichige élip, Efrat deryasidin kün pétishtiki Ottura Déngizghiche bolidu. □

⁵ Séning barliq hayat künliringde héchkim sanga qarshi turalmaydu. Men Özüm Musa bilen bille bolghandek séning bilen bille bolup, séni hergiz tashliwetmeymen. ■ ⁶ Sen jür'etlik we qeyser

□ **1:1** «We Perwerdigarning quli bolghan Musa wapat bolghandin kéyin...» — mushu jümle «we» dégen söz bilen bashlinip, «Yeshua» dégen kitabning «Qanun Sherhi» dégen kitab bilen zich baghlan'ghanliqini körsitidu. «Qan.» 34:12-ayetni körüng.

■ **1:1** Qan. 1:38; 34:5 □ **1:2** «Méning qulum Musa wapat boldi» — oqurmenlarning éside barki, Musa taghqa chiqip Xudaning huzurida yalghuz ölgen we Xuda teripidin depne qilin'ghan. Héchkim bu ishlargha köz guwahchi bolmighanidi («Qan.» 34:5-6).

■ **1:3** Qan. 11:24; Ye. 14:9 □ **1:4** «Ottura Déngizghiche...» — ibraniy tilida «Ulugh Déngizghiche...». ■ **1:5** Qan. 31:6, 8; Ibr. 13:5,

bolghin; chünki sen bu xelqni Men ata-bowilirigha bérishke qesem bilen wede qilghan zémin'gha mirasxor qilip igitisen. ■ ⁷ Méning qulum Musa sanga buyrughan barliq qanun'gha emel qilishqa köngül bölüp, qet'iy jür'etlik we tolimu qeyser bolghin; sen qeyergila barsang ishliring ghelibilik bolushi üçün uningdin ya ong ya solgha chetnep ketme; □ ■ ⁸ bu qanun kitabini öz aghzingdin néri qilmay, uning ichide pütülgenning hemmisini tutup, unı kéche-kündüz zikir kilip oyla; shundaq qilsang yolliringda ghelibilik bolup, özüng ronaq tapisen. □ ■ ⁹ Mana sanga: — Jür'etlik we qeyser bol, dep buyrughanidimghu? Shunga héch wehimige chüshme, yüreksiz bolma; chünki qeyerge barsang Perwerdigar Xudaying sen bilen birgidur.

Yeshuaning xelqni Qanaan'gha kirip jeng qilishqa teyyarlishi

¹⁰ Shuning bilen Yeshua xelqning bashlirigha buyrup: —

¹¹ Siler chédirgahtin ötüp xelqqe: — Özünglar üçün ozuq-tülük teyyar qilinglar, chünki üç kün

■ **1:6** Qan. 31:23 □ **1:7** «...qet'iy jür'etlik we tolimu qeyser bolghin» — herqandaq kishi Xudaning emrlirige asasen barliq xelqqe yétekchilik qilip, xelqning ishlirini idare qilish üçün intayin jür'etlik bolushi kérek. ■ **1:7** Qan. 5:32; 28:14 □ **1:8** «kitabiki bu qanun kitabi» — (yaki «muqeddes qanundiki bu kitab» yaki «kitabiki bu qanun») — yaki «Qanun Shérhi» yaki «Musa peyghemberning besh kitabini» (yeni «Yaritilish», «Misirdin Chiqish», «Lawiy-lar» «Chöl-bayawandiki seper», shundaqla «Qanun Shérhi»ni) körsitidu. ■ **1:8** Zeb. 1:2

toshqanda siler Iordan deryasidin ötüp Perwerdigar Xudayinglar silerge bérédighan zéminni igilesh üçün kirisiler, — denglar, dédi.

¹² Yeshua Rubenler bilen Gadlar we Manassehning yérim qebilisige söz qilip: —

¹³ Xudaning quli bolghan Musaning silerge buyrup: — Perwerdigar Xudayinglar silerge aramliq ata qilip bu zéminni silerge bergén, dep éytqinini ésinglarda tutunglar. □ ¹⁴⁻¹⁵ Xotun balaqanglar we charpayliringlar Musa özi silerge teqsim qilghan, Iordan deryasining bu teripidiki zéminda qalsun, lékin aranglarda qanchilik batur palwan bolsanglar, siler öz qérindashliringlarning aldida septe turup ulargha yardem béríp jeng qilinglar; taki Perwerdigar Xudayinglar qérindashliringlarga silerge ata qilghinigha oxshash aram ata qilip, qérindashliringlarga u ulargha miras qilip bérédighan zéminni igiletgüche shundaq qilinglar. Andin siler tewelikinglar bolghan zéminni, yeni Xudaning quli bolghan Musa silerge teqsim qilghan, Iordan deryasining kün chiqish teripidiki bu zéminni igilesh üçün qaytip béringlar, — dédi.□

¹⁶ Ular Yeshuagha jawab béríp: — Sen bizge emr qilghanning hemmisige emel qilimiz, sen bizni

□ **1:13 «Perwerdigar Xudayinglar bu zéminni silerge bergén, dep éytqinini ésinglarda tutunglar»** — Musa peyghemberning «Xuda... silerge aramliq ata qilip bu zéminni silerge bergén» dégen sözliri mushu ikki yérim qebilining Iordan deryasining **shérq teripidin** özliri üçün baldurla yer-zémin igiligenlikini körsitidu. Xelq hazir deryadin ötüp gherbiy tereptiki zéminni igileshke kiridu. Musa peyghemberning bu sözliri «Qan.» 3:18-20de tépilidu.
□ **1:14-15 «bu terep»** — deryaning shérq teripi, hazirqi Suriye zémimini körsitidu.

qeyerge ewetseng, shu yerge barimiz. ¹⁷ Biz hemme ishta Musaning sözige qulaq salghinimizdek sanga qulaq salimiz; birdinbir tilikimiz, Perwerdigar Xudaying Musa bilen bille bolghandek séning bilenmu bille bolghay! ¹⁸ Kimki séning emringge itaetsizlik qilib, sen bizge buyrughan herqandaq sözliringge qulaq salmisa, öltürülidu! Sen peqetla jür'etlik we qeyser bolghin, — dédi.

2

Charlighuchilarni ewetish

¹ Andin kéyin Nunning oghli Yeshua ikki charlighuchini Shittimdin ewetip ulargha: — Siler bérip u zéminni, bolupmu Yérixo shehirini charlap kélinglar, dédi. Shuning bilen ular u yerge bérip, Rahab atliq bir pahishining öyige kirip qondi. ² Lékin birsi kélip Yérixo padishahigha: — Bügün kéche Israillardin birnechche kishi bu zéminni charlighili keptu, dep xewer yetküzdi.

³ Shuning bilen Yérixo padishahi Rahabning qéshigha adem ewetip: — Séning qéshinggha kélip, öyüngge kirgen shu kishilerni bizge tapshurup bergin, chünki ular bu zéminning her yérini paylighili keptu, — dédi.

⁴ Lékin u ayal u ikki kishini élip chiqip yoshurup qoyghanidi; u jawab bérip: — Derweqe bu kishiler méning qéshimgha keldi, lékin men ularning nedin kelgenlikini bilmidim; ⁵ qarangghu

chüshüp, qowuqni étidighan waqit kelgende shundaq boldiki, bu ademler chiqip ketti. Men ularning qeyerge ketkinini bilmeymen. Ularni tézdin qoghlianglar, choqum yétishiwalisiler, — dédi.

⁶ Lékin u ayal ularni ögzige élip chiqip, ögzining üstide retlep yéyip qoyghan zighir paxallirining astigha yoshurup qoyghanidi. ⁷ U waqitta ularning keynidin izdep qoghlighuchilar Iordan deryasining yoli bilen chiqip derya kéchiklirigiche qoghlap bardí. Ularni qoghlighuchilar sheherdin chiqishi bilenla, sheherning qowuqi taqaldi.

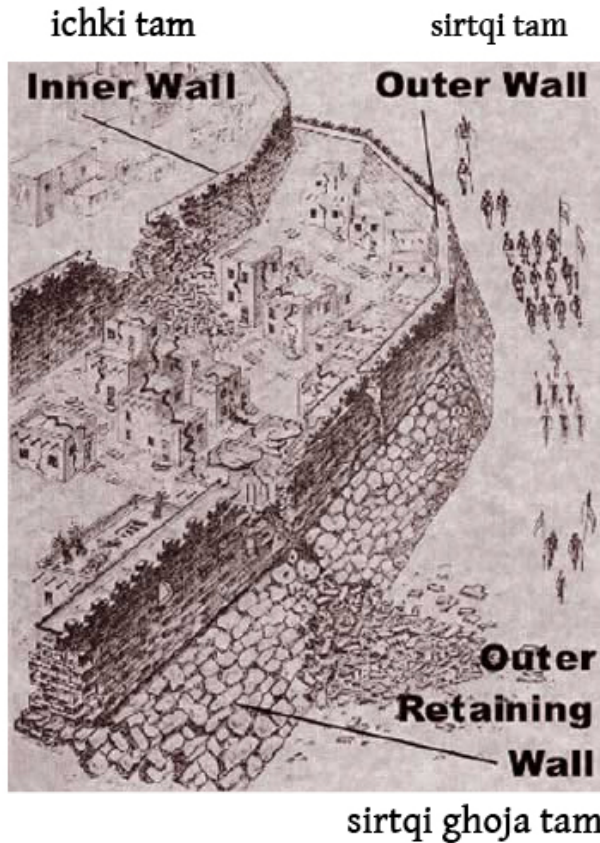
⁸ Shu waqitta, u ikkiylen téxi uxlashqa yatmighanidi, Rahab ögzige chiqip ularning qéshigha béríp ⁹ ulargha: — Perwerdigarning bu zéminni silerge miras qilip bergenlikini, shundaqla silerdin bolghan wehimenglar bizlerge chüshüp, bu zémindikilerning hemmisi aldinglarda halidin kétey déginini bilimen; ¹⁰ chünki biz siler Misirdin chiqqininglarda Perwerdigarning aldinglarda Qizil Déngizni qorutqanliqini, shundaqla silerning Iordan deryasining u teripidiki Amoriylarning ikki padishahi Sihon bilen Ogni qandaq qilghanliqinglarni, ularni mutleq yoqatqanliqinglarni angliduq. ■

¹¹ Buni anglap yürükimiz su bolup, silerning sewebinglardin herqaysimizning rohi chiqip ketti. Chünki Perwerdigar Xudayinglar bolsa yuqirida, asmanlarning hemde töwende yerning Xudasidur. ■ ¹²⁻¹³ Emdi silerdin ötünimenki, men silerge körsetken himmitim üçün silermu méning atamning jemetige himmet qilishqa

Perwerdigarning nami bilan manga qesem qilinglar, shundaqla ata-anamni, aka-uka, achasingil qérindashlirimni we ulargha tewe barliqigha chéqilmasliqinglar, jénimizni tirik qaldurup, ölümدين qutquzushunglar toghrisida manga bir kapalet belgisini béringlar, — dédi.

¹⁴ Ikkiylen uninggha: — Eger sen bu ishimizni ashkarilap qoymisang, siler jéninglardin ayrilsanglar, bizmu jénimizdin ayrilghaymiz! Shuningdek shundaq boliduki, Perwerdigar bizge bu zéminni ige qilghuzghanda, biz jezmen silerge méhribanlarche we semimiy muamilide bolimiz, dédi.

¹⁵ Shuning bilen ayal ularni penjiridin bir tana bilen chüshürüp qoydi (chünki uning öyi sheherning sépilida bolup, u sépilning üstide olturatti).

Yériho shehiridiki qosh qatlamliq sepiller

16 Ayal u ikkisige: — Qoghlig’huchilar silerge uchráp qalmasliqi üçhün, taghqa chiqip, u yerde üç kün yoshurunup turunglar; qoghlig’huchilar sheherge qaytip kelgendiñ kéyin, andin siler öz yolunglarga mangsanglar bolidu, — dédi.

¹⁷ Ikkisi ayalgha: — Eger sen bizning déginimizdek qilmisang, sen bizge qilghuzghan qesemdin xalas bolimiz: — ¹⁸ Mana, biz zémin’gha kirgen chaghda, sen bizni chüshürüşke ishletken bu qizil tanini penjirige baghlap qoyghin; andin ata-anangni, aka-uka qérindashliringni, shundaqla atangning barliq jemetidikilerni öyüngge, özüngge yighip jem qilghin. ¹⁹ Shundaq boliduki,

öyüngning ishikliridin tashqirigha chiqqan herkimining qéni öz béshida bolidu; biz uninggha mes’ul emesimiz; lékin biraw öyüngde sen bilen bille bolghan birsining üstige qol salsa, undaqla uning qéni bizning béshimizgha chüshkey! ■ ²⁰ Eger sen bu ishimizni ashkarilap qoysang, sen bizge qilghuzghan bu qesemdin xalas bolimiz, — dédi.

²¹ Rahab jawab bérip: — Silerning déginglerdek bolsun dep, ularni yolgha sélip qoydi. Ular ketk-endin kéyin, ayal penjirige u qizil tanini baghlap qoydi.

²² U ikkisi u yerdin ayrilip, taghqa chiqip, qoghlighuchilar *sheherge* qaytip ketküche u yerde üç kün turdi. Qoghlighuchilar yol boyidiki hemme yerni izdepmu ularni tapalmidi. ²³ Andin bu ikkisi taghdin chüshüp, qaytip mangdi; ular deryadin ötüp, Nunning oghli Yeshuaning qéshigha kélip, béshidin kechürgenlirining hemmisini uninggha dep berdi.

²⁴ Ular Yeshuagha: — Perwerdigar derweqe barliq zéminni qolimizgha tapshurdi; zéminda turuwatqanlarning hemmisi bizning tüpeylimizdin rohi chiqip ketti, — dédi.

3

Israilning Jordan deryasidin ötüshi

¹ Yeshua etisi tang seherde turup, pütkül Israil bilen Shittimdin ayrilip Jordan deryasigha keldi; ular deryadin ötküche shu yerde bargah tikip turdi. ² Üch kün toshup, serdarlar chédirgahtin ötüp, ³ xelqge emr qilip: — Siler Perwerdigar Xudayinglarning ehde sanduqini, yeni Lawiylarning uni kütürüp mangghinini körgen haman, turghan ornunghardin qozghilip, ehde sanduqining keynindin egiship ménginglar. ⁴ Lékin uning bilen silerning ariliqlarlarda ikki ming gez ariliq qalsun; qaysi yol bilen mangidighininglarni bilishinglar üçün, uninggha yéqinlashmanglar; chünki siler ilgiri mushu yol bilen méngip baqmighansiler, — dédi.

⁵ Yeshua xelqge: — Özünglarni pak-muqeddes qilinger, chünki ete Perwerdigar aranglarda möjize-karametlerni körsitidu, — dédi. ⁶ Andin Yeshua kahinlarga: — Ehde sanduqini kütürüp xelqning aldida deryadin ötünglar, dep buyruwidi, ular ehde sanduqini élip xelqning aldida mangdi.

⁷ Perwerdigar Yeshuagha söz qilip: — Hemme Israilning Méning Musa bilen bille bolghinimdek, séning bilenmu bille bolidighanliqimni bilishi üçün bügündin étibaren séni ularning neziride chong qilimen.■ ⁸ Emdi sen ehde sanduqini kütürgen kahinlarga: — Siler Jordan deryasining süyining boyigha yétip kelgende, Jordan deryasi ichide turunglar, — dégin, — dédi.

⁹ Yeshua Israillargha: — Bu yaqqa kélinglar, Perwerdigar Xudayinglarning sözini anglanglar, dédi.

¹⁰⁻¹¹ Andin Yeshua: — Mana, siler shu ish arqiliq menggülek hayat Tengrining aranglarda ikenlikini, shundaqla Uning silerning aldinglardin Hittiylar, Girgashiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Perizziylar, Hiwiylar, Yebusiylarni heydiwétidighanliqini bilisiler — pütkül yer-zéminning igisining ehde sanduqi silerning aldinglarda Iordan deryasi ichidin ötküzüldü.

¹² emdi Israilning qebililiridin on ikki ademni tallanglar, herqaysi qebilidin birdin bolsun;

¹³ shundaq boliduki, pütkül yer-zéminning Igisi bolghan Perwerdigarning ehde sanduqini kötürgen kahinlarning tapini Iordan deryasining süyige tegkende, Iordan deryasining süyi, yeni bash éqinidin éqip kelgen sular üzüp tashlinip, derya kötürölüp döng bolidu, — dédi.■

¹⁴ Emdi shundaq boldiki, xelq chédirliridin chiqip Iordan deryasidin ötmekchi bolghanda, ehde sanduqini kötürgen kahinlar xelqning aldida mangdi; ■ ¹⁵ ehde sanduqini kötürgüchiler Iordan deryasigha yétip kélip, putliri sugha tégishi bilenla (orma waqtida Iordan deryasining süyi deryaning ikki qirghiqidin téship chiqidu), ■ ¹⁶ yuqiri éqindiki sular xéli yiraqtila, Zaretanning yénidiki Adem shehirining yénida toxtap, döng boldi; Arabah tüzlengliki boyidiki déngizgha, yeni «Shor Déngizi»gha éqip chüshüwatqan keyinki éqimi üzülüp qaldi; xelq bolsa Yérixo shehirining udulidin

deryadin ötüp mangdi. □ ¹⁷ Pütkül Israil quruq yerni dessep, barliq xelq Iordan deryasidin pütünley ötüp bolghuchilik, Perwerdigarning ehde sanduqini kötürgen kahinlar Iordan deryasining otturisida quruq yerde mezmur turdi.

4

Deryadin ötkenliki xatirilesh

¹ Pütkül xelq Iordan deryasidin tamamen ötüp bolghanda, Perwerdigar Yeshuagha söz qilip: —■

² Xelqning arisidin on ikki ademni tallighin, her qebilidin birdin adem bolsun, ³ ulargha: — Siler Iordan deryasining otturisidin, kahinlarning putliri mezmur turghan jaydin on ikki tashni élip, ularni kötürüp kélip özünglar bügün kéche bargah tikidighan yerge qoyunglar, dégin, dédi.

⁴ Shuning bilen Yeshua her qebilidin birdin ademni, yeni Israillar arisidin tallighan on ikki kishini chaqirdi; ⁵ andin Yeshua ulargha: — Siler Iordan deryasining otturisigha chüshüp Perwerdigar Xudayinglarning ehde sanduqining aldigha bérip, Israilning on ikki qebilisining sanigha mas halda birdin tashni élip mürenglerge qoyunglar. ⁶ Chünki bu aranglarda bir esletme-belge bolidu; kelgüside baliliringlar: — Bu tashlarning silerge néme ehmiyiti bar? — dep sorap qalsa, siler ulargha: —

□ **3:16** «Adem **shehiri**» — «Adem» sheherning nami. «Shor **déngizi**» — hazir «Ölük Déngiz» dep atilidu. ■ **4:1** Ye. 3:12

⁷ Iordan deryasining suliri Perwerdigarning ehde sanduqining aldida üzüp qoyuldi; *ehde sanduqi* Iordan deryasidin ötküzülgende Iordan deryasining suliri üzüp qoyuldi; shunga bu tashlar Israil-largha menggülek bir esletme-belge bolidu, — dep jawab bérisiler. ■

⁸ Shuning bilen Israillar Yeshua ulargha buyrughandek qildi. Perwerdigarning Yeshuagha qilghan emri boyiche Israilning qebililirining sanigha muwapiq Iordan deryasining otturisdin on ikki tashni élip, qonidighan jaygha kütürüp bérip, shu yerde qoyup qoydi.

⁹ Buningdin bashqa Yeshua Iordan deryasining otturisida ehde sanduqini kütürgen kahinlarning putliri mustehkem turghan jayda on ikki tashni tiklep qoydi. Bu tashlar bolsa bugün'giche shu yerde turidu.

¹⁰ Perwerdigar Yeshuagha xelqqe éytishqa tapilighan barliq ishlar orunlan'ghuchilik, yeni Musa eslide Yeshuagha buyrughanlirining hemmisi beja keltürülgüche, ehde sanduqini kütürgen kahinlar Iordan deryasining otturisida toxtap turdi. Xelq shu yerdin tézdin ötüwatatti.

¹¹ Shundaq boldiki, barliq xelq tamamen ötüp bolghanda, Perwerdigarning *ehde sanduqi* bilen kahinlar xelqning aldidin ötti. ¹² Rubenler bilen Gadlar we Manassehning yérim qebilisidikilermu Musaning ulargha buyrughinidek septe

tüzüp Israillarning aldida deryadin ötti. □ ■

¹³ Jemiy bolup qiriq mingche qorallan'ghan kishi Perwerdigarning aldidin ötüp, Yérixo tüzlenliklirige kélip, jeng qilishqa teyyar turdi.

¹⁴ U küni Perwerdigar Yeshuani pütkül Israilning neziride chong qildi; ular uning pütün ömrinde Musadin qorqqandek uningdinmu qorqti. ■

¹⁵ Perwerdigar Yeshuagha söz qilip: —

¹⁶ Höküm-guwahliq sanduqini kötürgen kahinlarga: — Iordan deryasidin chiqinglar, dep buyrughin, dédi. □

¹⁷ Shunga Yeshua kahinlarga: — Iordan deryasidin chiqinglar, dep buyrudi. ¹⁸ Shundaq boldiki, Perwerdigarning ehde sanduqini kötürgen kahinlar Iordan deryasining otturisidin chiqip, putlirining tapini quruqluqni dessishi bilenla, Iordan deryasining süyi yene öz jayigha qaytip kélip, awwalqidek ikki qirghiqighiche téship éqishqa bashlidi.

¹⁹ Xelq bolsa birinchi aying oninchi küni Iordan deryasidin ötüp, Yérixoning sherqining eng chet teripidiki Gilgalga kélip chédirgah tikti.

□ **4:12** «...Musaning **ulargha buyrughinidek septe tüzüp...**» — yaki «Musaning ulargha buyrughinidek qoral-yaraghlarni kötürüp...». ■ **4:12** Chöl. 32:20, 29 ■ **4:14** Ye. 3:7 □ **4:16** «**Höküm-guwahliq sanduqi**» — mushu yerde «höküm-guwahliq» Xudaning Israilga bolghan tüp emrlirini, shundaqla uning Israil bilen bolghan ehdisini körsitidu; Xudaning muqeddes mahiyiti we xaraktéri shu emrlerde ayan qilin'ghachqa, «höküm-guwah» depmu atilidu. Oqurmenlerge ayanki, shu emrlar ehde sanduqi ichide saqlaqliq tash taxtaylar üstide pütüklük idi. Shunga bezide sanduq «höküm-guwahliq sanduqi», ibadet chédiri «höküm-guwahliq chédiri» dep atilidu.

20 Ular Jordan deryasidin alghach kelgen on ikki tashni bolsa, Yeshua ularni Gilgaldan tiklep qoydi; 21 andin Israillargha: — Kéyin baliliringlar öz atiliridin: — Bu tashlarning ehmiyiti néme, dep sorisa, 22 siler baliliringlarga mundaq uqturup qoyunglar: — «Israil ilgiri quruq yerni dessep Jordan deryasidin ötkenidi; 23 chünki Perwerdigar Xudayinglar biz Qizil Déngizdin ötküche aldimizda uning sulirini qurutup bergendek, Perwerdigar Xudayinglar siler ötküche aldinglarda Jordan deryasining süyini qurutup berdi; ■ 24 yer yuzidiki barliq eller Perwerdigarning qolining qanchilik küchlüklükini bilsun, shundaqla silerning Perwerdigar Xudayinglardin hemishe qorqushunglar üçün U shundaq qildi» — dédi.

5

1 Shundaq boldiki, Jordan deryasining gherb teripidiki Amoriylarning hemme padishahliri bilen déngizning yénidiki Qanaaniylarning hemme padishahliri Perwerdigarning Israillar ötüp ketküche ularning aldidin Jordan sulirini qandaq qurutup berginini anglighanda, yürekli su bolup, Israillarning sewebidin ularning rohi chiqay dep qaldi.

Yéngi bir dewrning sünnet qilinishi

2 U waqitta Perwerdigar Yeshuagha söz qilip: — Sen chaqmaq tashliridin pichaqlarni yasap, Israillarni ikkinchi qétim xetne qilghin, dédi.■

³ Shuning bilan Yeshua chaqmaq tashliridin pichaqlarni yasap, Israillarni «Xetnilik dönglüki»de xetne qildi. □ ⁴ Yeshuaning ularni xetne qilishining sewebi shu idiki, Misirdin chiqqan jengge yarighudek hemme erkekle Misirdin chiqqandin kéyin chöllükning yolida ölüp tügigenidi. ⁵ Chünki Misirdin chiqqan barliq xelq xetne qilin'ghan bolsimu, lékin Misirdin chiqip chöllükning yolida yürgen waqitta Israil arisida tugulghanlarning hemmisi xetnisiz qalghanidi; ⁶ Chünki eslide Perwerdigarning awazigha qulaq salmighan, Misirdin chiqqan xelq ichidiki jengge yarighudek barliq erkekle ölüp tügigüche Israillar qiriq yil chölde yürgenidi; Perwerdigar ulargha: — Silerni Men ata-bowiliringlarga bérishke qesem bilen wede qilghan zéminni, yeni süt bilen hesel aqidighan yurtni körgüchiler qilmaymen, dep qesem qilghanidi. ■ ⁷ Lékin Perwerdigar ularning ornini basturghan ewladliri bolsa, yolda xetne qilinmighachqa, Yeshua özi ularni xetne qildi. ⁸ Barliq xelq xetne qilinip, saqayghuchilik chédirlirida, öz orunliridin chiqmay turdi.

⁹ U waqitta Perwerdigar Yeshuagha: — Bügün Men Misirning ar-nomusini üstünglardin yumili-tiwettim, dédi. Shuning bilan u jaygha «Gilgal» dep nam qoyulup, taki bügün'giche shundaq atal-

□ **5:3** «Xetnilik dönglüki» — ibraniy tilida «Gibéah haaralot».

■ **5:6** Chöl. 14:23

maqta.□

¹⁰ Shuning bilan Israillar Gilgaldá chédir tikip turdi. Birinchi ayníng on tötínchi kúni axshimi Yérixo diyaríníng tüzlenglikliride «ötüp kétish héyti»ni ötküzdi. ■ ¹¹ «Ötüp kétish héyti»ning etisi ular shu yerníng ashliq mehsulatliridin yédi, júmlidin shu kúni pétir nanlarni we qomachlarni yédi. ■ ¹² Ular shu zéminning ashliq mehsulatliridin yégendin kéyin, etisi «manna»ning chüshüshi toxtidi. Shu waqittin tartip Israillargha héch manna bolmídi; shu yilda ular Qanaan zéminíníng mehsulatliridin yédi.

Yérixo shehiríníng üstidin ghelibe qilish

¹³ Emma Yeshua Yérixogha yéqín kelgende, béshini kótürüp qariwídi, mana uníng aldída sughurulghan qilichni tutup turghan bir adem turatti. Yeshua uníng qéshígha bérip uníngdin: — Sen biz tereptimu, yakí düshmenlirimiz tereptimu? — dep sorídi. ■

¹⁴ U jawab bérip: — Yaq, undaq emes, belki Men Perwerdigarníng qoshunliríníng Serdari bolup keldim» — dédi.

□ **5:9** «Misirning ar-nomusi» — bu némini körsítidu? Bizningche u mundaq üç jehetni öz ichíge alídu: . (1) sünnét qílinishi bilen ular butperes Misirliqlargha oxshimaydighan boldi, Xudanıníng eh-disíge baghlan'ghan kishilerdin boldi («Yar.» 17:10-14ni kórüng); (2) Misirliqlar eslide ularni mazaq qilip: «ular chöl-bayawanda ölmey qalmaydu» dégen bolushi mumkin («Mis.» 32:12); ular wede qílin'ghan zémin'gha kirishi bilen bu mazaq sözi yoq bolatti; (3) Israillar hazir qulluqta qélish nomusluqídin azad bolghan. «Gilgal» — «yumilash» dégen menide. ■ **5:10** Mis. 12:6 ■ **5:11** Mis. 12:39; Law. 2:14 ■ **5:13** Mis. 23:23

Yeshua yerge düm yiqilip sejde qilip uninggha: — Rebbimning quligha néme tapshuruqliri barkin? dep soridi. □ ■

¹⁵ Perwerdigarning qoshunining Serdari Yeshuagha: — Putungdiki keshingni salghin, chünki sen turghan yer muqeddes jaydur, déwidi, Yeshua shundaq qildi. ■

6

¹ Yérixo sépilining qowuq-derwaziliri Israillarning sewebidin mehkem étilip, héchkim chiqalmaytti, héchkim kirelmeytti.

² Perwerdigar Yeshuagha söz qilip: — Mana, Men Yérixo shehirini, padishahini hemde batur jengchilirini qolunggha tapshurdum.

³ Emdi siler, yeni barliq jengchiler sheherni bir qétim aylinip ménginglar; alte kün'giche her küni shundaq qilinglar. ⁴ Hemde yette kahin ehde sanduqining aldida qochqar münggüzidin étilgen yette burghini kötürüp mangsun; yettinchi künige kelgende siler sheherni yette qétim aylinisiler; kahinlar burghilarni chalsun. ⁵ Shundaq boliduki, ular

□ **5:14** «Yeshua yerge düm yiqilip sejde qilip...» — xéli roshenki, Yeshua bu zatni Xudaning süpitide dep bilip sejde qilghanda, u zat uni tosumidi. Kéyin (6:2) «Perwerdigarning qoshunining Serdari» bolghan shu zat Perwerdigardek sözleydu. Bu «Perwerdigarning Perishtisi» — Xudaning özini ashkarilishi bolup, yeni Mesihning Özidin bashqa héchkim emestur. «Yar.» 16:7ni we izahatni körüng.

■ **5:14** Yar.18:1-3; Mis.23:20-22 ■ **5:15** Mis.3:5

qochqar burghiliri bilan sozup bir awaz chiqargh-inida, barliq kishiler burghining awazini anglap, qattiq tentene qilib towlisun; buning bilan sheharning sépilliri tégidin örülüp chüshidu, herbir adem aldigha qarap étilip kiridu, — dédi.

⁶ Shuning bilen Nunning oghli Yeshua kahinlarni chaqirip ulargha: — Siler ehde sanduqini kôtürüp ménginglar; yette kahin Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yette qochqar burghisini kôtürüp mangsun, dédi

⁷ U xelqqe: — Chiqip sheharni aylininglar; qoralliq leshkerler Perwerdigarning ehde sanduqining aldida mangsun, dédi.

⁸ Yeshua buni xelqqe buyrughandin kéyin, Perwerdigarning aldida yette qochqar burghisini kôtürgen yette kahin aldigha méngip burghilarni chaldi; Perwerdigarning ehde sanduqi bolsa ularning keynidin élip méngildi. ⁹ Qoralliq leshkerler burgha chéliwatqan kahinlarning aldida mangdi; ehde sanduqining arqidin qoghdighuchi qoshun egiship mangdi. Kahinlar mangghach burgha chalatti.

¹⁰ Yeshua xelqqe buyrup: — Men silerge: «Towlanglar» démigüche ne towlimanglar, ne awazinglarni chiqarmanglar, ne aghzinglardin héchbir sözmu chiqmisun; lékin silerge «Towlanglar» dégen künide, shu chaghda towlanglar, — dégenidi.

¹¹ Shu teriqide ular Perwerdigarning ehde sanduqini kôtürüp sheharni bir aylandi. Xalayıq chédirgahqa qaytip kélip, chédirgahda qondi.

¹² Etisi Yeshua tang seherde qopti, kahinlarmu Perwerdigarning ehde sanduqini yene kôtürdi;

¹³ Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yette qochqar burghisini kôtürgen yette kahin aldigha méngip toxtimay chélip mangatti; *kahinlar* mangghach burgha chalghanda, qoralliq leshkerler ularning aldida mangdi, arqidin qoghdighuchi qoshun egiship mangdi. □

¹⁴ Ikkinchi künimu ular sheherning etrapini bir qétim aylinip, yene chédirgahqa yénip keldi. Ular alte kün'giche shundaq qilip turdi.

¹⁵ Yettinchi künü ular tang seherde qopup, oxshash halette yette qétim sheherning etrapini aylandi; peqet shu künila ular sheherning etrapini yette qétim aylandi. ¹⁶ Yettinchi qétim aylinip bolup, kahinlar burgha chalghanda Yeshua xelqge: — Emdi towlanglar! Chünki Perwerdigar sheherni silerge tapshurup berdi! ¹⁷ Lékin sheher we uning ichidiki barliq nersiler Perwerdigargha mutleq atalghanliqi üçhün *silerge* «haram»dur; peqet pahishe ayal Rahab bilen uning pütün öyidikilerla aman qalsun; chünki u biz ewetken elchilirimizni yoshurup qoyghanidi. □ ¹⁸ Lékin siler qan-

□ **6:13** «kahinlar mangghach burgha chalghanda, qoralliq leshkerler ularning aldida mangdi, arqidin qoghdighuchi qoshun egiship mangdi» — yaki «qoralliq ademler bolsa ularning aldida mangdi, arqidin qoghdighuchi qoshun egiship burgha chalghach mangdi». □ **6:17** «Perwerdigargha mutleq atalghanliqi üçhün silerge haram bolidu» — «haram» ibraniiy tilida

«herem». Mushu uqum ibraniiy tilida peqet «Perwerdigargha «herem» dep atilidu» dégen sözler bilen ipadilinidu. Ibraniy tilida «herem» dep békitilgen herbir nerse adette mutleq halak qilinishi kérek (24-ayetni körüng). Lékin mushu qétim sheherdin élin'ghan méaldin yasalghan nersiler Perwerdigarning yolida ishlitilishke saqlansun, dep buyrulghanidi (19-ayetni körüng).

daq-la bol-misun «haram» dep bé-ki-til-gen nersiler-din özün-glarni tartin-glar; bol-mi-sa, «haram» qilin'-ghan nersiler-din é-lish-ing-lar bi-len özün-glarni haram qilip, Is-rail-ni-ng ché-dir-gah-i-ni-mu haram qilip uning üstige ap-et chü-shü-ris-iler. ¹⁹ Emma bar-liq altun-kü-müsh, mis we tö-mür-din bol-ghan nersiler bolsa Per-wer-di-gar-gha mu-qe-d-des qil-in-sun; ular Per-wer-di-gar-ni-ng xez-i-ni-si-ge kir-gü-zul-sun, — dé-di.■

²⁰ Shuning bi-len xelq to-wli-ship, ka-hin-lar bur-gha chald-i. Shun-da-q bold-iki, xelq bur-gha awa-z-i-ni an-gli-hi-ni-da in-tay-in qat-tiq to-wli-wi-di, sé-pil té-gi-din ör-ül-üp chü-shti; xelq uning üsti-din ö-tüp, herbiri öz ald-igha at-lin-ip kirip, she-herni ish-ghal qildi.

■ ²¹ Ular er-ayal bolsun, qé-ri-yash bolsun, qoy-kala we é-she-kler bolsun she-her ichi-diki hem-mi-ni qilich-lap yo-qatti.

²² Yeshua u zé-mi-ni char-lap kel-gen ikki ad-em-ge: — Sil-er u pa-hi-she xot-un-ni-ng ö-yi-ge kirip, uning-gha ber-gen qe-si-mi-ng-lar boy-i-che uni we uning-gha te-we bol-ghan-lar-ni-ng hem-mi-si-ni é-lip chi-qin-gl-ar, dé-di.■

²³ Shuning bi-len ikki char-lich-hu-chi yash yigit kirip, Ra-hab-ni ata-anisi bi-len qé-rin-dash-lir-i-gha qo-shup hem-me nersiliri bi-len é-lip chi-qt-i; ular uning bar-liq uruq-tugh-qan-lir-i-ni é-lip ké-lip, ular-ni Is-rail-ni-ng ché-dir-gah-i-ni-ng sirt-i-gha or-un-lashtu-rup qoy-di. ²⁴ Xa-lay-i-q she-herni we she-her ichi-diki hem-me nersilerni ot yé-qip köy-dü-rü-wet-ti. Pe-qet altun-kü-müsh, mis we tö-mür-din bol-ghan qa-cha-qu-cha es-wab-lar-ni yig-hip, Per-wer-di-gar-ni-ng ö-yi-ni-ng xez-i-ni-si-ge eki-rip qoy-di.

■ 6:19 Chöl. 31:54 ■ 6:20 Ibr. 11:30 ■ 6:22 Ye. 2:14; Ibr. 11:31

²⁵ Lékin Yeshua pahishe ayal Rahabni, ata jeme-tidikilerni we uningha tewe bolghanlirining hemmisini tirik saqlap qaldi; u bügün'giche Israil arisida turuwatidu; chünki u Yeshua Yérixoni char-lashqa ewetken elchilerni yoshurup qoyghanidi.

²⁶ U chaghda Yeshua agah-bésharet bérip: — Bu Yérixo shehirini qaytidin yasashqa qopqan kishi Perwerdigarning aldida qarghish astida bolidu; u sheherning ulini salghanda tunji ogh-lidin ayrilidu, sheherning qowuqlirini orunlash-turidighan chaghda kichik oghlidinmu ayrilidu, — dédi. □ ■

²⁷ Perwerdigar Yeshua bilen bille idi; uning nam-shöhriti pütkül zémin'gha keng tarqaldi.

7

Aqanning gunah qilip Israil üstige apet chüshürüshi

¹ Lékin Israil «haram» nersiler üstide itaetsizlik qildi; chünki Yehuda qebilisidin bolghan Zerah-ning ewrisi, Zabdining newrisi, Karmining oghli Aqan dégen kishi haram dep békitilgen nersilerdin alghanidi. Buning bilen Perwerdigarning ghezipi Israilgha qozghaldi. ■

□ **6:26** «U chaghda Yeshua agah-bésharet bérip...» — bashqa birxil terjimisi: - «U chaghda Yeshua qesem ichip...». Lékin bizningche Yeshuaning sözi qesem emes. «...sheherning qowuqlirini orunlashturidighan chaghda kichik oghlidinmu ayrilidu» — bu bésharetning emelge ashurulushi «1Pad.» 16:34de xatirilinidu.

■ **6:26** 1Pad. 16:34 ■ **7:1** Ye. 22:20; 1Tar. 2:7

² Yeshua Yérixodin Beyt-Elning sherq teripidiki Beyt-Awenning yénida bolghan Ayi shehirige birnechche adem ewetip ulargha: — U yerge chiqip u zéminni charlap kélinglar, dep buyrudi. Shuning bilen u ademler chiqip Ayi zéminini charlap keldi. ³ Ular qaytip kélip, Yeshuagha: — Hemme xelqning u yerge bérishining hajiti yoq iken, ikki-üch mingche adem bolsila ayigha hujum qilip *uni igiliyeleydu*; u yerde olturushluq kishiler az bolghachqa, pütkül xelqni aware qilip u yerge ewetmigin, — dédi.

⁴ Shuning bilen xelqtin üch mingche kishi u yerge chiqti; lékin bular Ayining ademleri aldidin qéchip kétishti. ⁵ Ayining ademleri ulardin ottuz altiche kishini urup öltürdi; qalghanlarni sépil qowuqining aldidin Shébarimghiche qoghlap bérip, u yerdiki dawanda ularni urup meghlup qildi. Andin xelqning yürüki su bolup, qattiq sarasimge chüshti. □ ⁶ Yeshua kiyimlirini yirtip, Israïlning aqsaqalliri Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yerge düm yiqilip, bashlirigha toplarni chéchip, u yerde kech kirgüche yétip qaldi.

⁷ Yeshua: — Ah, Reb Perwerdigar, sen bizni Amoriylarning qoligha tapshurup halak qilish üçün, bu xelqni némishqa Iordan deryasining bu teripige ötküzgensen? Biz Iordan deryasining u teripide turuweren bolsaq boptiken! ⁸ Ey Rebbim! Israïl öz düşmenlirining aldidin burulup qachqan yerde men némimu déyeleyen? ⁹ Qanaaniylar, shundaqla zéminda barliq turuwatqanlar buni an-

□ **7:5** «...qalghanlarni sépil **qowuqining aldidin Shébarimghiche**» — yaki «qalghanlarni sépil qowuqining aldidin «dezler» dégen jayghiche».

glisa bizni qapsiwélip yer yüzidin namimizni üzüp tashlaydu; shu chaghda Sen ulugh nam-shöhriting uchün némilerni qilisen?! — dédi.

¹⁰ Lékin Perwerdigar Yeshuagha jawab bérip mundaq dédi: — «Ornungdin qop! Némishqa shundaq düm yatisen? ¹¹ Israil gunah qildi! Ular yene Men ulargha tapilighan ehdemge xilapliq qilip, haram dep békitilgen nersilerdin élip, oghriliq qilip, aldanchiliq qilip hem haram békitilgenni öz mallirining arisigha tiqip qoydi. ¹² Shunga Israillar düshmenlirining aldida tik turalmaydu; ular özlirini «haram» qilip békitip, mutleq yoqitilishqa yüzlen'gechke, düshmenlirining aldidin burulup arqisigha qachidu. Eger siler «haram» dep békitilgenni aranglardin tamamen yoq qilmisanglar, mundin kéyin men siler bilen bille bolmaymen.

¹³ Emdi sen turup xelqni pak-muqeddes qilip ulargha: — «Ete uchün özünqlarni pak qilinglar; chünki Israilning Xudasi Perwerdigar shundaq deydu: — Ey Israil, sende «haram» dep békitilgen nerse bardur; bu haram nersini aranglardin yoq qilmighuchilik düshmenliringlarning aldida tik turalmaysiler. ¹⁴ Ete seherde siler qebile boyiche hazir qilinisiler; shundaq boliduki, Perwerdigar békitken qebile jemet-jemeti boyiche birdin-birdin aldigha kelsun; Perwerdigar békitken jemet aile-aile boyiche birdin-birdin hazir bolup aldigha kelsun; andin Perwerdigar békitken ailidiki erkek-

ler birdin-birdin aldigha kélip hazir bolsun. □

¹⁵ Shundaq boliduki, haram dep békitilgen nersini öz yénida saqlighan kishi tépilghanda, Perwerdigarning ehdisige xilapliq qilghanliqi üçün hem shundaqla Israil ichide rezillik sadir qilghini üçün u we uninggha barliq tewe bolghanlar otta köydürülsun, — deydu», dep éytqin».

¹⁶ Yeshua etisi tang seherde turup Israilni aldigha yighip, qebile-qebilini hazir qiliwidi, Yehuda qebilisi békitildi; ¹⁷ u Yehudaning jemetlirini hazir qiliwidi, Zarhiylar jemeti békitildi. U Zarhiylar jemetini aile-aile boyiche aldigha keltürüwidi, Zabdi dégen kishi békitildi. □ ¹⁸ Zabdi öz ailisidiki erkeklerni birdin-birdin hazir qiliwidi, Yehuda qebilisidin Zerahning ewladi, Zabdining newrisi, Karmining oghli Aqan békitildi.□

¹⁹ Shuning bilen Yeshua Aqan'gha: — Ey oghlum, Israilning Xudasi Perwerdigargha shan-sherepni qayturup bérip, *Uning hörmiti üçün* qilghanlirningni iqrar qilghin; mendin héchnémini yoshurmay, qilghiningning hemmisini manga éytqin,

□ **7:14** «Perwerdigar **békitken qebile jemet-jemeti boyiche birdin-birdin aldigha kelsun...**» — Xuda qaysi yol bilen gunahkar qebilini kórsetkenliki mushu yerde ayan qilinmaydu; shübhisizki, kórsetish yoli chek tashlash yaki bash kahin kötürgen «urim we tummim» arqiliq bolghan bolsa kérek. □ **7:17** «**Zarhiylar jemeti**» — yaki «Zarhiylar». «Zarhiylar» dégen «Zerahlar»ning bashqa bir shekli (1:7ni kórüng). □ **7:18** «**Zerahning ewladi**» — ibraniy tilida «Zerahning oghli».

dédi. □

²⁰ Aqan Yeshuagha jawab bérip: — Men derweqe Israilning Xudasi Perwerdigar aldida gunah qilip, mundaq-mundaq qildim: ²¹ men oljining arisidin Shinarda chiqqan chirayliq bir ton'gha, ikki yüz shekel kümüş, ellik shekel éghirliqtiki altun taxtiga közüm qizirip ularni éliwaldim. Mana, bu nersilerni chédirimning otturisdiki yerge kömüp qoydum, kümüş ularning astida, — dédi. □

²² Shularni déwidi, Yeshua elchilerni ewetti, ular chédirgha yügürüp bardı we mana, nersiler derweqe chédirda yoshuruqluq bolup, kümüş bularning astida idi. ²³ Ular bu nersilerni chédirdin élip chiqip Yeshuagha, shundaqla barliq Israillarning qéshigha keltürüp, Perwerdigarning aldigha qoydi. ²⁴ Andin Yeshua bilen pütkül Israil jamaiti qopup Zerahning oghli Aqanni, kümüş, ton we altun taxta bilen qoshup, uning oghulliri bilen qizlirini, uyliri bilen éshekliri, qoyliri, chédiri bilen barliq teweliklirini élip Aqor jilghisigha keltürdi.

²⁵ Yeshua Aqan'gha: — Sen béshimizgha qanchilik apet keltürdüng! Mana, bugün Perwerdigar séning üstüngge apet keltüridu, — dédi. Andin pütkül Israil jamaiti uni chalma-késeq qilip öltürdi. Ular aili-sidikilernimu chalma-késeq qilip öltürgendin kéyin,

□ **7:19** «Perwerdigargha shan-sherepni qayturup bérip Uning hörmiti üçün qilghanliringni iqrar qilghin» — Aqanning qilghanlirini iqrar qilghinining özi Xudagha shan-sherepni qayturuşni bolidu, chünki bu ish Xudaning hemme ishtin xewerdar bolghinini xalayıq aldida körsitidighan ishtur. □ **7:21** «Shinar» — Babilning bashqa bir namidur.

hemmini otta köydürüwetti. □ ²⁶ Andin xalayıq bir chong döwe tashni uning üstige dōwilep qoydı. Būgün'ge qeder u u yerde turmaqta. Buning bilen Perwerdigarning ghezipi yandı. Shuning bilen shu yerge «Apet jilghisi» «(Aqor jilghisi)» dep nam qoyuldi we bu kün'giche shundaq atalmaqta. □

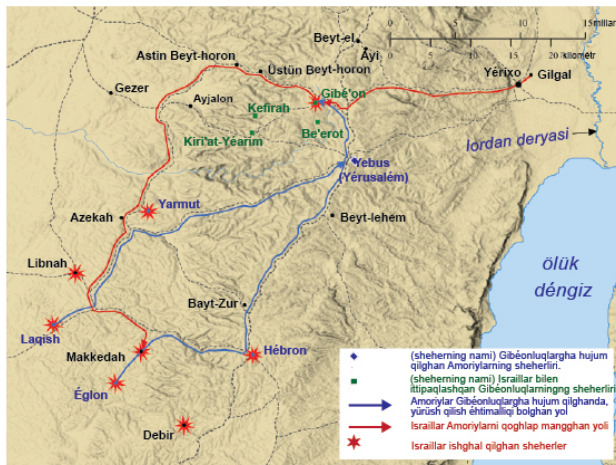
8

Israilning Ayi shehiri üstidin ghelibe qilishi

¹ Perwerdigar Yeshuagha: — Sen héch qorqma, hem hoduqmighin. Turup, barliq jengchilerni özüng bilen élip, Ayi shehirige chiqqin. Mana, Men Ayining padishahi, xelqi, shehiri we zéminini qoshup séning qolunggha tapshurdum. ■ ² Sen Yérixo bilen uning padishahigha qandaq qilghan bolsang Ayi shehiri bilen uning padishahighimu shundaq qilisen. Peqet siler bu qétim sheherdin olja we charpaylarni alsanglar bolidu. Emdi sen sheherning keyni teripige hujum qilishqa pistirma qoyghin, — dédi. ■

□ **7:25** «...Israil **jamaiti Aqanni** chalma-késeek qilip öltürdi. Ular ailisidikilernimu chalma-késeek qilip öltürgen...» — Aqanning ailisidikiler chalma-késeek qilindi; chünki ailisidikiler uning gunahini körüp turup uning toghruluq jim turghachqa, uninggha shérik bolup qalghan. □ **7:26** «Apet **jilghisi**» — ibranıy tilida «Aqor jilghisi». ■ **8:1** Qan. 1:21; 7:18 ■ **8:2** Qan. 20:14; Ye. 6:21

Yeshua peyghemberning Qanaanning jenubiy terpidiki herbiy yürüshliri

Qanaan jenubiy teripide yürüzülgen herbiy yürüshler

³ Shuning bilen, Yeshua bilen hemme jengchiler qozghilip, ayigha hujum qilishqa chiqti. Yeshua ottuz ming batur jengchini ilghap kéchide ularni mangdurdi ⁴ we ulargha mundaq tapilidi: — «Siler agah bolup, sheherdin bek néri ketmey sheherning keynide mökünüp turup, hemminglar böktürme hujumgha teyyar turunglar. ⁵ Men özüm bilen qalghan hemme kishilerni élip sheherge yéqin barimen; shundaq boliduki, ular baldurqidek aldimizgha chiqip hujum qilghanda, biz ularning aldidin qachimiz; ⁶ ular jezmen bizning keynimizdin qoghlaydu; ular: «Israillar baldurqidek aldimizdin géchip ketti» dep oylaydu, biz ularni azdurup sheherdin yiraq élip chiqimiz. Shuning üçün biz ularning aldidin qachimiz. ⁷ U waqitta siler böktürmidin qopup chiqip, she-

herni ishghal qilinglar; chunki Perwerdigar Xundayinglar bu sheherni silerning qolunglarga tapshuridu. ⁸ Sheherni ishghal qilghandin keyin Perwerdigarning tapilighini boyiche u sheherni ot yeqip köydüriwétinglar. Mana, men silerge emr berdim».

⁹ Yeshua ularni yolgha saldi, ular bérip Beyt-El bilen Ayining otturisida, Ayining gherb teripide böktürme sélip marap olturdi. Yeshua bolsa u kéchisi xelqning arisida qondi. ¹⁰ Etisi seher Yeshua qopup, xelqni yighip tekshürdi; andin u Israilning aqsaqalliri bilen bille xelqning aldida Ayigha qarshi mangdi. ¹¹ Uning bilen bille bolghan hemme jengchilermu uning bilen chiqip, sheherning aldigha yeqin bérip, Ayining shimal teripide chédir tikti. Ular chüshken jay bilen Ayining otturisida bir jilgha bar idi. ¹² Yeshua besh mingche ademni tallap élip bérip, Beyt-El bilen Ayining otturisida, sheherning gherb teripide böktürme turghuzghanidi. ¹³ Shundaq qilip, barliq xelq, yeni sheherning shimal teripidiki bargahtiki qoshun bilen gherb teripidiki pistirma qoshun orunlashturup bölündi. Shu kéchisi Yeshua özi jilghining otturisigha chüshti. ¹⁴ Ayining padishahi shu ehwalni kördi we sheherdikiler aldirap seher qopushti; padishah bilen barliq xelqi Israil bilen soqushush üçün belgilen'gen waqitta Arabah tüzlenglikige chiqti. Lékin padishahning sheherning keynidiki pistirma qoshundin xewiri yoq idi. □ ¹⁵ Yeshua bilen barliq Israil bolsa özlirini ulardin

□ **8:14** «belgilen'gen waqitta» — belkim Beyt-Eldikiler bilen pütüşken melum bir waqit bolushi mumkin (17-ayetni körüng). Bashqa birxil terjimisi «belgilen'gen jayda».

yéngilgen'ge sélip, chöl terepke qachti. ¹⁶ Sheherde bar xelqning hemmisi ularni qoghlashqa chaqirildi; ular kélip Yeshuani qoghlighanda, ular azdurulup sheherdin yiraq qilindi. ¹⁷ Ayi bilen Beyt-Elning ichide Israilni qoghlashqa chiqmighan héchbir er kishi qalmidi; ular sheherni ochuq qoyup, hemmisi Israilni qoghlap chiqip ketti.

¹⁸ U waqitta Perwerdigar Yeshuagha: — Qolungdiki neyzini ayigha qaritip uzatqin; chünki Men uni séning qolunggha tapshurdum, — déwidi, Yeshua qolidiki neyzini sheherge qaritip uzatti.

¹⁹ U qolidiki neyzini uzatqan haman pistirmida yatqanlar jayidin tézla chiqip, yügürginiche sheherge étilip kirip, uni ishghal qilip shuan ot yéqip köydürüwetti.

²⁰ Ayining ademliri burulup qariwidi, mana sheherdin asman-pelek örlewatqan tütünni kördi, ya u yaqqa ya bu yaqqa qachayli dése, héch hali qalmighanidi; chöl terepke qachqan Israillar burulup özlirini qoghlap kéliwatqanlarga hujum qildi.

²¹ Yeshua bilen barliq Israil pistirma qoshunning sheherni élip bolghanliqini, shundaqla sheherdin tütünning örlep chiqqinini körüp, yénip kélip, Ayining ademlirini öltürgili turdi. ²² Shuning bilen bir waqitta sheherni alghanlarmu sheherdin chiqip ulargha hujum qildi. Shuning bilen ular Israilarning otturisida, beziliri bu tereptin, beziliri u tereptin qapsilip qaldi. Israillar ularning héchbirini qoymay, hemmisini öltürüwetti.■

²³ Ular Ayining padishahini tirik tutup, Yeshuaning aldigha élip bardı. ²⁴ Israil dalada

uchrighan barliq ayiliqlarni, yeni özlirini chölgiche qoghlap kelgenlerni qirip yoqatqandin kéyin (ularning hemmisi qilichlinip yoqitilghanidi), barliq Israil Ayigha yénip kélip, u yerdikilerni qilichlap öltürdi. ²⁵ Shundaq boldiki, shu künide öltürülgen er-ayallar, yeni ayiliqlarning hemmisi on ikki ming adem idi. ²⁶ Chünki Yeshua Ayida turuwatqan hemme adem yoqitilmighuche qolidiki uzutup turghan neyzisini yighmighanidi. ²⁷ Halbuki, Perwerdigarning Yeshuagha buyrughan sözi boyiche Israillar sheherdiki charpay bilen oljini özliri üçhün aldi. ■

²⁸ Andin Yeshua Ayi shehirini köydürüp, uni ebedgiche Xarabilik döwisige aylanduruwetti; taki bögün'giche u shundaq turmaqta.

²⁹ Ayining padishahini bolsa, u bir derexqe asturup, u yerde kechkiche turghuzdi. Kün patqanda Yeshua emr qiliwidi, kishiler uning ölükini derextin chüshürüp, uni sheherning qowuqining aldigha tashlap, üstige chong bir döwe tashni döwiliwetti; bu tash döwisi bögün'giche turmaqta. ■

Israilning özlirini Perwerdigarning ehdisige qaytidin baghlishi

³⁰ Andin Yeshua Ébal téghida Israilning Xudasi Perwerdigargha qurban'gah yasidi.

³¹ Perwerdigarning quli Musaning Israilgha buyrughini boyiche, Musagha nazil qilin'ghan qanun kitabida pütülgendek, qurban'gah héchbir tömür eswab tegküzmigen pütün

tashlardan yasalganidi. Uning üstide xelq Perwerdigargha atap köydürme qurbanliqlar we inaqliq qurbanliqliri sunup turdi. ■ ³² Shu yerde Yeshua uning tashlirining üstige pütkül Israilning aldida Musa pütken qanunni köchürüp pütüp qoydi. ■ ³³ Andin pütkül Israil xelqi, ularning aqsaqalliri, emeldarliri bilen hakimliri, meyli musapirlar bolsun yaki ularning arisida tugulghanlar bolsun, hemmisi Perwerdigarning ehde sanduqining ikki teripide, ehde sanduqini kötürgen kahinlar bolghan Lawiylarning aldida öre turdi; Perwerdigarning quli Musaning deslepte buyrughini boyiche, Israillarning bext-berikitini tileshe xelqning yérimi Gerizim téghi aldida, yene bir yérimi Ébal téghi aldida turdi. □

³⁴ Andin Yeshua qanun kitabida pütülgenning hemmisige muwapiq qanundiki hemme sözlerni, jümlidin bext-beriket sözliri we lenet sözlirini oqup berdi. ³⁵ Yeshua bularni pütkül Israil jamaitige, jümlidin ayallar, balilar we ularning arisida turawatqan musapirlargha oqup berdi; Musaning barliq buyrughanliridin héchbir sözni qaldurmidi. ■

9

■ **8:31** Mis. 20:25; Qan. 27:4 ■ **8:32** Qan. 27:3 □ **8:33** «Andin pütkül Israil xelqi... hemmisi ... kahinlar bolghan Lawiylarning aldida öre turdi; ... xelqning yérimi Gerizim téghi aldida, yene bir yérimi Ébal téghi aldida turdi» — bu ishni Xuda ilgiri Israilgha békitken («Qan.» 11:29 we 27-28-bablarni körüng). ■ **8:35** Qan. 31:11

Gibéonluqlarning Israilni aldap qoyushi

¹ Emdi shundaq boldiki, Iordan deryasining gherb teripidiki, yeni taghliq rayondiki, Shefelah oymanliqidiki, Ulugh Déngiz boyidiki, Liwanning udulighiche sozulghan barliq yurtlardiki padishahlar we shuningdek Hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Perizziylar, Hiwiylar, Yebusiylarning padishahliri bu ishtin xewer tapqanda, □ ² hemmisi bir bolup Yeshua bilen Israilgha qarshi jeng qilghili ittapaqlashti.

³ Emma Gibéon ahaliliri Yeshuaning Yérixo bilen Ayigha néme qilghinini anglighanda, ⁴ ular hiylemikishlitip, özlirini *uzun* seperde bolghandek körsitip, ésheklerge kona taghar-xurjun bilen kona, yirtiq-yamaq sharab tulumlirini artip, □ ⁵ putlirigha yamaq chüshken kona keshlerni kiyip, kona jul-jul éginlerni üstige orighan idi; ular seperge alghan nanlarning hemmisi paxtiliship qurup ketkenidi. □ ⁶ Ular Gilgal chédirgahigha bérip Yeshuaning qéshigha kirip uning bilen Israillargha: — Biz yiraq yurttin kelduq; biz bilen ehde tüzsenklar, dédi.

⁷ Lékin Israillar Hiwiylargha jawab bérip: — Siler bizning arimizda turuwatqan mushu yerlikler bolushunglar mumkin; undaqta biz siler bilen qandaqmu ehde tüzimiz? — dédi.

⁸ Ular Yeshuagha: — Biz séning qulliringmiz, dédi.

□ **9:1** «Ulugh déngiz» — hazirqi «Ottura Déngiz»dur. □ **9:4** «özlirini **uzun seperde bolghandek körsitip...**» — yaki «özlirini elchiler qilip körsetken,...» yaki «birmunche ozuq-tülük teyyarligghan,...». □ **9:5** «seperge **alghan nanlar... qurup ketkenidi**» — yaki «seperge alghan nanlar... qurup ketkeniduwilip ketkenidi».

Yeshua ulardin: — Siler kim, qeyerdin keldinglar? — dep soridi.

⁹ Ular uninggha jawab bérip: — Séning qulliring bolsa Perwerdigar Xudayingning namini anglighanliqi üçün nahayiti yiraq yurttin keldi. Chünki biz Uning nam-shöhritini we Uning Misirda qilghan hemme ishlirini, ¹⁰ shundaqla Uning Iordanning u teripidiki Amoriylarning ikki padishahi, yeni Heshbonning padishahi Sihon bilen Ashtarotta turuqluq Bashanning padishahi Ogqa néme qilghinini angliduq. ■ ¹¹ Shunga aqsaqallirimiz bilen yurtta turghuchi hemme xelq bizge söz qilip: — Qolunglarga seperge lazimlik ozuq-tülük élip, bérip Israillar bilen körüshüp ulargha: «Biz silerning qulluqunglarda bolimiz; shunga biz bilen ehde tüzünglar», denglar, dep bizni ewetti. ¹² Silerning qéshinglarga qarap yolgha chiqqan künide biz sepirimiz üçün öyimizdin alghan nan issiq idi, mana hazir u qurup, paxtiliship kétiptu. ¹³ Bu sharab tulumliri bolsa sharab qachilighanda yéngi idi, mana emdi yirtilip kétiptu. Biz kiygen bu kiyimler we keshler seperning intayin uzunluqidin konirap ketti, — dédi.

¹⁴ Shuning bilen Israillar ularning ozuq-tülükidin azraq aldi, lékin Perwerdigardin yol sorimidi. □

¹⁵ Shundaq qilip, Yeshua ular bilen sülhi tüzüp, ularni tirik qoyushqa ular bilen ehd baghlidi; ja-

■ **9:10** Chöl. 21:24, 33; Qan. 1:4 □ **9:14** «ularning ozuq-tülükidin azraq aldi» — belkim ularning sözliri rast-yalghanliqini bilish üçün ozuq-tülükten azraq élip tétip baqqan bolushi mumkin.

maet emirlirimu ulargha qesem qilip berdi.

¹⁶ Ular ehde baghliship üç kündin kéyin, bu xelqning özlirige qoshna ikenlikini, özlirining arisida olturushluq ikenliki ulargha melum boldi.

¹⁷ Israillar sepirini dawamlashturup üçinchi küni ularning sheherlirige yétip keldi; ularning sheherliri Gibéon, Kefirah, Beerot bilen Kiriattyéarim idi.

¹⁸ Jamaetning emirliri ilgiri Israilning Xudasi Perwerdigarning nami bilen ulargha qesem qilghan bolghachqa, Israillar ulargha hujum qilmidi. Buning bilen pütkül jamaet emirler üstidin ghotuldashqili turdi.

¹⁹ Lékin emirlerning hemmisi pütkül jamaetke: — Biz ulargha Israilning Xudasi Perwerdigarning *nami* bilen qesem qilip bergechke, ulargha qol tegküzelmeymiz. ²⁰ Biz ulargha qilghan qesemimiz tüpeylidin, üstimizge ghezep chüshmesliki üçün ularni tirik qaldurushmiz kérek; ulargha shundaq qilmisaq bolmaydu, dédi.

²¹ Andin emirler jamaetke yene: — Ularni tirik qoyunglar; halbuki, ular pütkül jamaet üçün otun yarghuchi we su toshughuchilar bolidu, dédi. Bu ish emirler jamaetke dégendek boldi.

²² U waqitta Yeshua ularni chaqirip ulargha: — Siler arimizdiki yerlikler turup, némishqa biz yiraqtin kelduq, dep bizni aldidinglar? ²³ Buning üçün siler emdi lenetke qélip, aranglarda Xudayimning öyi üçün otun yaridighan we su toshuydighan qul bolushtin birer ademmu mustesna bolmaydu, — dédi.

²⁴ Shuning bilen ular Yeshuagha jawab bérip: — Perwerdigar Xudayingning Öz quli bolghan

Musagha emr qilip, barliq zéminni silerge bérishke, shundaqla zéminda turuwatqanlarning hemmisini aldinglardin yoqitishqa wede qilghanliqi qulliring bolghan péqirlargha éniq melum qilindi; shunga biz silerning tüpeytinglardin jénimizdin jezmen ayrilip qalimiz dep wehimige chüshüp, bu ishni qilip salduq. ■ ²⁵ Emdi biz qolunggha chüshtuq; neziringge néme yaxshi we durus körünse shuni qilghin, — dédi.

²⁶ Yeshua ene shundaq qilish bilen ularni Israilning qolidin qutquzdi; Israillar ularni öltürmide.

²⁷ Lékin shu küni Yeshua Perwerdigar tallaydighan jayda jamaet üçün we Perwerdigarning qurban'gahi üçün ularni otun yarghuchilar we su toshughuchilar dep békitti. Ular бүgүн'ge qeder shundaq qilip kelmekte.

10

Amoriylarning ittipaqdash qoshunning üstidin ghalib kélishi — ajayib bir möjize

¹ Shundaq boldiki, Yérusalémning padishahi Adoni-zedek Yeshuaning Ayi shehirini ishghal qilip, uni mutleq yoqatqanliqini, Yérixo bilen uning padishahigha qilghinidek, Ayi bilen uning padishahighimu shundaq qilghinini, Gibéonda olturghuchilarning Israil bilen sülh tüzüp, ularning arisida turuwatqanliqini anglap,

□ ■ 2 u we xelqi qattiq qorqti; chünki Gibéon bolsa Ayidin chong sheher bolup, paytext sheherliridek idi; uning hemme ademliri tolimu batur palwanlar idi. 3 Shuning bilen Yérusalémning padishahi Adoni-zedek Hébronning padishahi Hoham, Yarmutning padishahi Piram, Laqishning padishahi Yafiya we Eglonning padishahi Debirge xewer ewetip: — 4 Méning yénimga kélip Gibéonlarga hujum qilishimiz üçhün manga medet béringlar; chünki ular bolsa Yeshua we Israillar bilen sülh tüzüwaladi, — dédi.

5 Shundaq qilip Amoriylarning besh padishahi, yeni Yérusalémning padishahi, Hébronning padishahi, Yarmutning padishahi, Laqishning padishahi we Eglonning padishahi — ular özliri barliq qoshunliri bilen bille chiqip, Gibéonning udulida bargah tikip, uninggha hujum qildi.

6 Buning bilen Gibéonliqlar Gilgaldiki chédirgahqa, Yeshuaning qéshigha adem ewetip: — Sen öz qulliringni tashliwetmey, derhal qéshimizgha kélip medet bérip, bizni qutquzghin; chünki taghliq rayonda olturushluq Amoriylarning barliq padishahliri birliship bizge hujum qildi, — dédi.□

7 Buni anglap Yeshua barliq jengchilerni, jümlidin hemme batur palwanlarni élip Gilgaldin yolgha chiqti. 8 Perwerdigar Yeshuagha: — Ulardin qorqmighin; chünki Men ularni séning qolunggha tapshurdum, ularning héchbiri aldingda put tirep

□ **10:1** «Yérusalémning padishahi Adoni-zedek» — oqurmenlerge éniqki, shu chaghda Yérusalém shehiri téxi Israillargha tewe emes. ■ **10:1** Ye. 6:15; 9:15 □ **10:6** «sen öz qulliringni tashliwetmey,...»

— ibraniy tilida «qolungni qulliringdin élip ketmigei,...».

turalmaydu, — dédi.

⁹ Yeshua Gilgaldin chiqip pütün kéche méngip ularning üstige tuyuqsiz chüshti. ¹⁰ Perwerdigar ularni Israilning aldida tiripiren qildi, Yeshua ularni Gibéonda qattiq meghlup qilib qirip, Beyt-Horon'gha chiqidighan dawan yolida qoghlap, Azikah bilen Makkedahqiche sürüp-toqay qildi. ¹¹ Ular Israildin qéchip, Beyt-Horonning dawanidin chüshüwatqanda, Perwerdigar taki ular Azikahqa yetküche asmandin ularning üstige chong-chong möldür-tashlarni yaghdurdi. Ular öldi; mushu möldürler bilen öltürülgenler Israillar qilichlap öltürgenlerdin köp idi.

¹² Andin Yeshua Perwerdigargha söz qildi, — yeni Perwerdigar Amoriylarni Israilning aldigha tapshurghan künide u Israilning köz aldida Perwerdigargha mundaq dédi: — «Ey quyash, Gibéon üstide toxtap tur! Ey ay, Ayjalon jilghisi üstide toxtap tur!»

¹³ Shuni déwidi, xelq dühmenlerdin intiqam élip bolghuchilik quyash mangmay toxtap turdi, aymu toxtap turdi. Bu weqe Yasharning kitabida pütülgen emesmidi? Quyash texminen pütün bir kün asmanning otturisida toxtap olturushqa aldirimidi. □ ¹⁴ Perwerdigar bir insanning nidasigha qulaq salghan shundaq bir kün ilgiri bolup baqmighan we kéyinmu bolup baqmidi; chünki Perwerdigar Israil üçün jeng qildi.

¹⁵ Andin Yeshua bilen pütkül Israil Gilgaldiki chédirgahqa yénip keldi. ¹⁶ Emma u besh padishah

□ **10:13** «Yasharning kitabi» — yaki «Adaletperwer kishining kitabi». Bu kitab Tewratta tépilmaydu; «2Sam.» 1:18dimu tilgha élinidu.

bolsa qéchip Makkedahtiki ghargha yoshuruniwaldi.

¹⁷ Shuning bilen birsi Yeshuagha melum qilip: — U besh padishah tépildi; ular Makkedahtiki ghargha yoshuruniwaptu, dédi. ¹⁸ Yeshua: — Undaq bolsa gharning aghzigha chong-chong tashlarni yumilitip qoyunglar, andin uning aldida ademlerni közetke qoyunglar. ¹⁹ Lékin siler toxtap qalmay dühmenliringlarni qoghlap keynide qalghanlarni qiringlar; ularni öz sheherlirige kirgüzmenlar, chunki Perwerdigar Xudayinglar ularni qolunglarga tapshurup berdi, — dédi.

²⁰ Andin shundaq boldiki, Yeshua bilen Israil-lar bularni qirip qattiq meghlup qilip yoqatti; lékin qéchip qutulghan bir qalduq mustehkem sheherlirige kiriwaldi. ²¹ Andin barliq xelq Makkedahtiki chédirgahqa, Yeshuaning qéshigha tinch-salamat yénip keldi. Héchkim Israilargha qarshi éghiz échishqa jür'et qilalmidi. □

²² Yeshua: — Gharning aghzini échip, u besh padishahni ghardin chiqirip méning qéshimgha élip kélinglar, — dédi.

²³ Ular shundaq qilip besh padishahni, yeni Yérusalémning padishahi, Hébronning padishahi, Yarmutning padishahi, Laqishning padishahi we Eglonning padishahini ghardin chiqirip uning qéshigha élip keldi. ²⁴ U padishahlar Yeshuaning qéshigha keltürülgende, Yeshua Israilning hemme ademlirini chaqirip, özi bilen jengge chiqqan leshker serdarlirigha: — Kélip putliringlarni bu padishahlarning gedinige qoyunglar, — dédi.

□ **10:21** «...qarshi éghiz échishqa jür'et qilalmidi» — yaki «...tehdit sélishqa jür'et qilalmidi».

Shundaq déwidi, ular kélip putlirini ularning gedenlirige qoydi. ²⁵ Andin Yeshua ulargha: — Qorqmanglar we héch hoduqmanglar, qeyser we gheyretlik bolunglar; chünki Perwerdigar siler hujum qilghan barliq dühmenliringlarga shundaq ishni qilidu, — dédi.

²⁶ Andin Yeshua padishahlarni qilichlap öltürüp, jesetlirini besh derexke ésip qoydi; ular derexlarning üstide kechkiche ésiqliq turdi.

■ ²⁷ Kün patqanda Yeshuaning buyruqi bilen kishiler ölüklerni derexlerdin chüshürüp, ular ilgiri yoshurun'ghan ghargha tashlap, gharning aghzigha chong-chong tashlarni qoyup qoydi. Bu tashlar taki bükün'ge qeder shu yerde turmaqta.

Zéminning jenubiy teripide urush qilish

²⁸ U küni Yeshua Makkedahni ishghal qilip, uning padishahi bilen shehiridiki hemme xelqning birinimu qoymay qilichlap mutleq yoqatti; u Yérixoning padishahigha qilghinidek Makkedahning padishahighimu shundaq qildi.

²⁹ Andin Yeshua bilen barliq Israillar Makkedahtin chiqip, Libnahqa bérip Libnah shehirige hujum qildi. ³⁰ Perwerdigar unimu padishahi bilen qoshup Israilning qoligha tapshurup berdi; Yeshua uni qilich bilen urup, shehiridiki hemme xelqning birinimu qoymay qilichlap öltürdi; u Yérixoning padishahigha qilghinidek uning padishahighimu shundaq qildi.

³¹ Andin Yeshua bilen barliq Israil Libnahdin chiqip, Laqishqa bérip, uni qamal qilip uninggha

hujum qildi. ³² Perwerdigar Laqishni Israilning qoligha tapshurdi; ular ikkinchi künila uni qilich bilen élip, del Libnahqa qilghinidek, shehiridiki xelqning birinimu qoymay qilichlap öltürdi.

³³ U waqitta Gezerning padishahi Horam Laqish shehirige medet bérish üçün chiqip keldi; lékin Yeshua uni barliq adamlari bilen qoshup urup, ulardin héchkimni tirik qoymay öltürdi.

³⁴ Andin Yeshua bilen barliq Israil Laqishtin chiqip, Eglon'gha bérip uni qamal qilip, u sheherge hujum qildi. ³⁵ Ular shu küni sheherni élip, uningdiki adamlarni qilichlidi; shu küni Yeshua sheherdiki barliq kishilerni teltöküs yoqatti; u del Laqishqa qilghinidek, ularghimu shundaq qildi. ³⁶ Andin Yeshua bilen Israilning hemmisi Eglondin chiqip Hébron'gha bérip, u sheherge hujum qildi. ³⁷ Ular uni élip, del Eglonda qilghandek uning padishahini qilichlap, uninggha qarashliq hemme yéza-kentlirini élip, ularning ichide olturushluq hemme ademning héchbirini qoymay qilichlap yoqatti. Yeshua sheherni we ichidiki barliq adamlarni mutleq yoqatti.

³⁸ Andin Yeshua bilen barliq Israillar Debirge bérip, u sheherge hujum qildi. ³⁹ U sheherni élip we uninggha qarashliq hemme yéza-kentlirini qilich bilen urup, padishahini tutup, bulardiki barliq adamlarning héchbirini qoymay teltöküs yoqatti. Yeshua Hébron'gha qilghinidek, Libnahqa we uning padishahigha qilghinidek, Debir bilen uning padishahighimu shundaq qildi.

⁴⁰ Bu teriqide Yeshua shu pütün yurtni, yeni taghliq rayonni, jenubiy Negew yurtini, She-

felah oymanliqini, dawandiki yurtlarni hujum qilip élip, hemme yurtni ishghal qilip barliq padishahliri bilen meghlup qildi. Israilning Xudasi Perwerdigar buyrughinidek, u héchkimni qoymay, belki nepesi barlarning hemmisini mutleq yoqatti. ■ ⁴¹ Yeshua Qadesh-Barnéadin tartip Gazaghiche bolghan yurtlarni, shuningdek Goshenning pütkül yurtini taki Gibéon'ghichimu hujum bilen aldi. ⁴² Bu qétimqi urushta Yeshua bu padishahlarni meghlup qilip, ularning zéminini igilidi. Chünki Israilning Xudasi Perwerdigar Israil terepte turup jeng qildi.

⁴³ Andin Yeshua bilen barliq Israil Gilgaldiki chédirgahqa yénip keldi.

11

Shimaliy ittifaqdash eller bilen urush qilish

¹ Emma Hazorning padishahi Yabin bularni anglap Madonning padishahi Yobab bilen Shimronning padishahi we Aqsafning padishahigha adem ewetti, ² shundaqla shimaldiki taghliq rayondiki padishahlargha, Kinnerotning jenubidiki tüzlenglik, oymanliq we gherbtiki Dor égzlikidiki hemme padishahlargha elchi ewetti; □ ³ U yene sherq bilen gherb tereptiki Qanaaniylar, Amoriylar, Hittiylar, Perizziylar bilen taghliq rayondiki Yebusiylar we Hermon téghining étikidiki Mizpah yurtida turuwatqan Hiwiylarni chaqirdi. ⁴ Ular, yeni padishahliri

■ **10:40** Qan. 7:2; 20:16, 17; Ye. 8:2 □ **11:2** «Dor égzlikli» — yaki «Nafat-Dordiki».

we barliq qoshunliri chiqti; ularning sani déngiz sahilidiki qumdek köp idi, ularning nurghun at we jeng harwiliri bar idi. ⁵ Bu hemme padishahlar bir bolup yighilip, Israil bilen jeng qilish üçün Merom sulirining boyida chédirlarni tikti.

Yeshua peyghemberning Qanaanning shimaliy teripidiki herbiy yürüshliri

Qanaan shimaliy teripide yürgüzülgen herbiy yürüshler

⁶ Lékin Perwerdigar Yeshuagha: — Sen ulardin héch qorqmighin; chünki Men ete mushu waqitlarda ularning hemmisini Israilning aldidida ha-

laketke tapshurimen. Sen ularning atlirining peylirini késip, harwilirini otta köydürüwétisen, — dédi.

⁷ Buni anglap Yeshua bilen uning hemme jengchiliri Merom sulirining yénigha béríp, ularning üstige tuyuqsiz chüshüp hujum qildi. ⁸ Perwerdigar ularni Israilning qoligha tapshurdi; ularni urup Chong Zidon we Misrefot-Mayinghiche, shundaqla sherq tereptiki Mizpah wadisighiche sürüp béríp, ulardin héchbirini qoymay qilichlap öltürdi. ⁹ Yeshua Perwerdigarning özige buyrughinidek qilip, ularning atlirining peylirini késip, harwilirini otta köydürüwetti.

¹⁰ Shu chaghda Yeshua qaytip béríp, Hazorni ishghal qilip, uning padishahini qilichlap öltürdi. Hazor bolsa shu dewrlerde ashu barliq ellerning béshi idi. ¹¹ *Israillar* sheher ichide olturushluq hemmisini qilichlap öltürüp, héch nepes igisini qoymay hemmisini üzül-késil yoqatti; Hazorni Yeshua otta köydürüwetti, ¹² Shu padishahlarning barliq paytext sheherlirini élip, ularning padishahlirini meghlup qildi; Perwerdigarning quli bolghan Musa buyrughinidek, u ularni qilichlap üzül-késil yoqatti. ■ ¹³ Lékin égizlikke sélin'ghan sheherlerni bolsa, Israil köydürmide; Yeshua ulardin peqet Hazornila köydürüwetti. ¹⁴ *Israillar* bu sheherlerdiki gheniyetlerni we charpaylarni özlirige olja qilip aldi, lékin ichidiki hemme ademlerni qilichlap yoqatti; ular birmu nepes igisini tirik qoymidi.

■ **11:12** Qan. 20:16, 17; Ye. 10:40

¹⁵ Perwerdigar Öz quli bolghan Musagha néme buyrughan bolsa, Musamu Yeshuagha shuni buyrughanidi we Yeshuamu shundaq qildi. U Perwerdigarning Musagha buyrughinidin héchnémini qaldurmay hemmini shu boyiche ada qildi.■

¹⁶ Shu teriqide Yeshua shu zéminning hemmisini, yeni taghliq rayondiki zéminlarni, barliq jenubiy Negew zéminini, barliq Goshen zéminini, oymanliqtiki zéminlarni, tüzlengliktiki zéminlarni we Israilning taghliq rayonlirini we Shefelah oymanliqini, □ ¹⁷ Séir dawinighiche sozulghan Halak téghidin taki Hermon téghining étikidiki Liwan jilghisigha jaylashqan Baal-Gadqiche bolghan zéminni igilidi; u ularning hemme padishahlirini tutup ularni ölümge mehkum qildi. □ ¹⁸ Shu teriqide Yeshua bu hemme padishahlar bilen uzun waqit jeng qildi.

¹⁹ Gibéonda olturaqlashqan Hiwiylardin bashqa, héchbir sheher Israil bilen sulh tüzmidi. Israil ularning hemmisini jeng arqiliqla aldi. ²⁰ Chünki ularning könglining qattiq qilinishi, Israil bilen jeng qilish niyitide bolushi Perwerdigardin idi; buning meqsiti, ularning üzül-késil yoqitilishi; yeni, ulargha héch rehim qilinmay, eksiche Perwerdigar Musagha buyrughinidek ularning yoqitilishi üçün idi.

²¹ U waqitta Yeshua kélip Anakiylargha hujum qilip ularni taghliq rayondin, Hébrondin, Debirdin, Anabdin, Yehudaning hemme taghliq rayoni

■ **11:15** Mis. 23:32, 33; 34:12; Chöl. 33:52; Qan. 7:2; 20:16

□ **11:16** «Israil taghliq rayonliri» — shu rayonning kéyinki nami.

□ **11:17** «Halak téghi» — yaki «Siliq Tagh».

bilen Israilning hemme taghliq rayonidin yoqatti; Yeshua ularni sheherliri bilen qoshup üzül-késil yoqatti. □ ²² Shuning bilen Israillarning zéminida Anakiylardin héchbirimu qaldurulmidi; peqet Gaza, Gat we Ashdodta birnechchisila qaldi.

²³ Shu teriqide Yeshua Perwerdigar Musagha wede qilghandek pütkül zéminni aldi; Yeshua uni Israilgha ularning qoshun-qebilisi boyiche miras qilip teqsim qildi. Andin zémin jengdin aram tapti.

12

Ishghal qilin'ghan zémin we sheherler

¹ Israil Iordan deryasining u teripide, yeni kün chiqish teripide *ikki* padishahni öltürdi. Ular ularning zéminini, yeni Arnon deryasidin tartip Hermon taghliqigha tutashqan zémin bilen sherq tereptiki barliq Arabah tüzlemligini igilidi. Shu *ikki* padishahlar bolsa: —□

² *birsi* Heshbonda turushluq Amoriylarning padishahi Sihon; u Aroer (Aroer Arnon deryasining boyida) we Arnon jilghisidiki sheherdin tartip, Giléadning yérimini öz ichige alghan Yabbok deryasighiche (bu Ammoniylarning chégrisi idi) bolghan yerlerde seltenet qilatti; ³ u seltenet qilghan zémin yene sherq tereptiki Kinnerot déngizidin tartip Arabah déngizighiche, yeni Shor déngizighiche sozulghan

□ **11:21** «Anakiylar» — gigantlardin bolghan bir qebile. □ **12:1** «Izahat» — mushu bablardiki mezmunlarni obdanraq chüshinish üçün munasiwetlik xeritilerni körüng.

Arabah tüzlemligini, shundaqla sherq tereptiki Beyt-Yeshimotqa baridighan yolni we jenub teripide Pisgah téghining dawanlirining chétigiche sozulghan zéminni öz ichige alatti.□

⁴ Uningdin bashqa Israil Bashan padishahi Ogn-ing zéminini aldi; u Refayiylar *déyilidighan gigant-larning* qalduqidin biri idi (ular Ashtarot we Edreyde turatti). ■ ⁵ U Hermon téghidiki yurt-largha, Salkah we pütkül Bashan zéminigha, yeni Geshuriylar bilen Maakatiylarning chégrisighiche, shuningdek Giléadning yérimigha, taki Heshbon-ning padishahi Sihonning chégrisighiche seltenet qilatti.

⁶ Perwerdigarning quli bolghan Musa bilen Israil-lar bulargha hujum qilip meghlup qilghanidi we Perwerdigarning quli Musa shu zéminni Ruben-lerge, Gadlarga we Manassehning yérim qebil-isiye miras qilip bergenidi.■

⁷ Töwendikiler Yeshua bilen Israillar Iordan deryasining gherb teripide hujum qilip meghlup qilghan padishahlardur; ularning zéminliri Liwan jilghisidiki Baal-Gadtin tartip, Séirning dawanlirining yénidiki Halak téghighiche bolghan zéminlardin ibaret idi. Yeshua bu zéminlarni Israilning qoshun-qebililiri boyiche ulargha miras qilip berdi, ■

⁸ jümlidin taghliq yurtni, Shefelah oymanliqini, Arabah tüzlemligini, égizliktiki dawanlarni, chöllükni we jenubtiki Negew zéminini, hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Perizziylar, Hiwiylar we

□ **12:3** «Kinnerot déngizi» — yaki «Galiliye déngizi». «Shorluq déngiz» — hazir «Ölük Déngiz» dep atilidu. ■ **12:4** Qan. 1:4

■ **12:6** Chöl. 21:24; 32:33 ■ **12:7** Ye. 10:40

Yebusiylarning zéminlirini bölüp berdi: —

⁹ Ularning padishahlirining biri Yérixoning padishahi, biri Beyt-Elning yénidiki Ayining padishahi, ¹⁰ biri Yérusalémning padishahi, biri Hébronning padishahi, ¹¹ biri Yarmutning padishahi, biri Laqishning padishahi, ¹² biri Eglonning padishahi, biri Gezerning padishahi, ¹³ biri Debirning padishahi, biri Gederning padishahi, ¹⁴ biri Xormahning padishahi, biri Aradning padishahi, ¹⁵ biri Libnahning padishahi, biri Adullamning padishahi, ¹⁶ biri Makkedahning padishahi, biri Beyt-Elning padishahi, ¹⁷ biri Tappuahning padishahi, biri Héferning padishahi, ¹⁸ biri Afekning padishahi, biri Lasharonning padishahi, ¹⁹ biri Madonning padishahi, biri Hazorning padishahi, ²⁰ biri Shimron-Meronning padishahi, biri Aqsafning padishahi, ²¹ biri Taanaqning padishahi, biri Megiddoning padishahi, ²² biri Kedeshning padishahi, biri Karmelning yénidiki Yoknéamning padishahi, ²³ biri Dor évizlikidiki Dorning padishahi, biri Goyimning padishahi, □ ²⁴ biri Tirzahning padishahi bolup, jemiý ottuz bir padishah idi.

13

Perwerdigarning yene Yeshuagha söz qilishi

□ **12:23** «Dor évizlikidiki **Dorning padishahi**» — yaki «Nafat--Dordiki dorning padishahi».

¹ Emma Yeshua yashinip, yéshi xéli bir yerge béríp qalghanidi. Perwerdigar uninggha mundaq dédi: — «Sen emdi qérip qalding, yéshingmu chongiyip qaldi, lékin yene igilinishi kérek bolghan nurghun zémin bar. ² Bu zéminlar bolsa munular: — Filistiylerning we Geshuriylarning barliq yurtliri, ³⁻⁴ yeni Misirning sherq teripidiki Shihor deryasidin tartip, shimal teripidiki Ekron shehirining chégralirighiche sozulghan yerler (shu yurt Qanaaniylarning zémini hésablinatti), jümlidin Gaza, Ashdod, Ashkélon, Gat we Ekrondiki besh Filistiy emir bashquridighan yurtlar bilen Awwiylarning jenub tereptiki yurtliri; Zidoniylargha tewe bolghan Mearahdin tartip Afek bilen Amoriylarning chégrasighiche bolghan Qanaaniylarning barliq zémini; □ ⁵ Gebaliylarning zémini we barliq Liwan zémini, yeni kün chiqish tereptiki Hermon téghining étikidiki Baal-gadtin tartip, Xamat rayonigha kirish éghizighiche bolghan zéminlar; □ ⁶ Liwandin tartip Misrepot-Mayimghiche sozulghan taghliqta barliq olturuwatqanlarning, yeni Zidoniylarning zémini qatarliqlardin ibarettur. Bu zémindiki xelqning hemmisini Men Israil aldidin qoghliwétimen. Shunga sen choqum Méning sanga buyrughinim boyiche buni chek tashlap Israilliqlargha miras qilip teqsim qilip bérishing kérek. ⁷ Sen emdi bu zéminlarni toqquz qebile bilen Manassehning yérim qebilisige miras qilip bölgin».

□ **13:3-4** «Mearahdin» —yaki «Arahdin». □ **13:5** «Xamat rayonigha kirish éghizighiche...» — yaki «Libo-Xamatqiche...».

Qanaan (Pelestin)
(Yeshua peyghamber zéminni teqsim qilghandin kéyin)

Qanaan zémining teqsim qilinishi

Jordan deryasining sherq teripidiki miras

zémínlar

⁸Rubenler bilan Gadlar bolsa, *Manassehning yérim qebilisi* bilan birlikte Iordan deryasining u qéti, yeni sherq teripide Musaning ulargha bergen mirasigha ige boldi; buni Perwerdigarning quli bolghan Musa ulargha miras qilip bergenidi: — □ ⁹ Ularning zémínleri Arnon jilghisining boyidiki Aroerdin tartip, jümlidin jilghining otturisdiki sheher we Dibon'ghiche sozulghan Medeba tüzlemligi, ¹⁰ Heshbonda seltenet qilghan, Amoriylarning padishahi Sihonning Ammoniylarning chégrisighiche bolghan hemme sheherliri; ¹¹ Giléad bilan Geshuriylar we Maakatiylarning chet yurtliri, Hermon téghining hemmisi we Salkahghiche sozulghan barliq Bashan zémíni; ¹² *gigantlar bolghan* Refayiylarning qalduq neslidin bolghan Ashtarot bilan Edreyde seltenet qilghan Ogning Bashandiki pütkül padishahliq zémínidin ibaret idi; mushu zémindikilerni Musa meghlup qilip, zémínligha ige boldi. □ ¹³ Lékin Israillar Geshuriylar bilan Maakatiylarni öz yurtliridin qoghliwetmidi; shunga Geshuriylar bilan Maakatiylar bügün'giche Israil arisida turmaqta.

¹⁴Lékin *Musa* Lawiy qebilisige héch miras zémínni bermigen; Israilning Xudasi Perwerdigar ulargha éytqinidek, Perwerdigargha atap otta sunulghan

□ **13:8** «Rubenler **bilan Gadlar bolsa, Manassehning yérim qebilisi bilan birlikte...**» — ibraniy tilida «Rubenler bilan Gadlar bolsa, uning bilan birlikte...». □ **13:12** «Refayiylar» — gigantlar idi. Ular toghruluq «Qan.» 2:10-11, 20, 3:11ni körüng.

qurbanliqlar ularning mirasidur.□

¹⁵ Musa Rubenler qebilisige, jemet-aililiri boyiche yurtlarni miras qilip berdi. ¹⁶ Ularning zémini bolsa Arnon jilghisining yénidiki Aroerdin tartip, jilghining otturisdiki sheher we Medebaning yénidiki pütkül tüzlenglik, ¹⁷ Heshbon we uninggha qarashliq tüzlengliktiki hemme sheherler, Dibon, Bamot-Baal, Beyt-Baal-Méon, ¹⁸ Yahaz, Kedemot, Mefaat, □ ¹⁹ Kiriatayim, Sibmah, we «Jilgha téghi»diki Zeret-Shahar, ²⁰ Beyt-Péor, Pisgah téghidiki dawanlar, Beyt-Yeshimot, ²¹ tüzlengliktiki barliq sheherler we Heshbonda seltenet qilghan, Amoriylarning padishahi bolghan Sihonning pütkül seltenitining zéminini öz ichige aldi. Bu padishah we uning bilen shu yurtta olturushluq, *Sihon'gha* béqin'ghan serdarlar Ewi, Rekem, Zur, Xur we Reba qatarliq Midiyan emirliri bolsa Musa teripidin öltürülgenidi. ²² Shu waqitta Israillar öltürgenler ichide Béorning oghli palchi Balaammu bar idi; unimu ular qilichlap öltürgenidi.■

²³ Rubenlarning zéminining chégrasi Iordan deryasining özi idi. Rubenlarning jemet-aililiri boyiche ulargha bölün'gen mirasi mana bu sheherler bilen kent-qishlaqliri idi.□ ■

²⁴ Musa yene Gad qebilisige, yeni Gadlarning

□ **13:14** «... **Musa Lawiy qebilisige héch miras zéminni bermigen**» — ibraniy tilida «... u Lawiy qebilisige héch miras zéminni bermigen». □ **13:18** «Yahaz» — yaki «Yahazah». ■ **13:22** Chöl. 31:8 □ **13:23** «Rubenlarning zéminining **chégrasi Iordan deryasining özi idi**» — ibraniy tilida «Rubenlarning zéminining chégrasi Iordan deryasining özi we uning chégrisi idi». ■ **13:23** Chöl. 34:14, 15

jemet-aililiri boyiche ulargha miras bölup bergenidi. ²⁵ Ularning zéminliri bolsa Yaazer bilen Giléadning barliq sheherliri, Ammoniylarning zéminining yérimi taki Rabbah aldidiki Aroergiche, ²⁶ Heshbondin tartip Ramat-Mizpeh we Betonimghiche, Mahanayimdin tartip Debirning chégrisighiche, ²⁷ jilghigha jaylashqan Beyt-Haram, Beyt-Nimrah, Sukkot we Zafonlar, Heshbonning padishahi Sihonning seltenitining Iordan deryasining sherqiy qétidiki qalghan qismi, deryani yaqilap Kinneret Déngizining u bésighiche idi.

²⁸ Gadlarning jemet-aililiri boyiche ulargha bölün'gen mirasi mana bu sheherler bilen kent-qishlaqliri idi.

²⁹ Musa Manassehning yérim qebilisigimu miras bergenidi; Manassehning yérim qebilisige jemet-aililiri boyiche bu miras bölup bérilgenidi: — ³⁰ zéminliri Mahanayimdin tartip, pütkül Bashan zémini, Bashanning padishahi Ogning pütkül seltenitining zémini we Yairning barliq yéza-kentliri (bu yéza-kentler Bashanning özige jaylashqan bolup, jemiyy atmish idi), ■

³¹ Giléadning yérimi bilen Bashan padishahi Ogning seltenitidiki Ashtarot we Edrey sheherliri Manassehning oghli Makirning ewladigha tewe qilin'ghan bolup, Makirlarning yérim qismigha jemet-aililiri boyiche miras qilip bölup bérilgenidi.

³² Musa Iordan deryasining sherq qétida, Yérixoning udulida, Moabning tüzlemliride bolghan waqtida bölup bergen miraslar mana

bu zéminlar idi.□

³³ Lékin Musa Lawiy qebilisige héch miras zéminni teqdim qilmidi; Israilning Xudasi Perwerdigar ulargha éytqinidek, U Özi ularning mirasidur.■

14

Yehudagha teqdim qilin'ghan zéminlar

¹ Israillarning Qanaan zéminidin alghan mirasliri töwendikidek; Eliazar kahin bilen Nunning oghli Yeshua we Israil qebililiridiki jemet-aile bashliqliri mushu miraslarni ulargha bölüp bergen. ■ ² Perwerdigar Musaning wasitisi bilen toqquz yérim qebile toghrisida buyrughinidek, ularning herbirining ülüshi chek tashlash bilen bölüp bérildi. ■ ³ Chünki qalghan ikki qebile bilen Manassehning yérim qebilisining mirasini bolsa Musa Iordan deryasining u teripide ulargha teqsim qilghanidi; lékin u Lawiylargha ularning arisida héch miras bermigenidi ⁴ (Yüsüpning ewladliri Manasseh we Efraim dégen ikki qebilige bölün'genidi. Lawiylargha bolsa, turushqa bolidighan sheherler békitilip, shundaqla shu sheherlerge tewe yaylaqlardin charpaylirini baqidighan we mal-mülüklerini orunlashturidighan yerlerdin bashqa ulargha héch ülüshlerni bermigenidi).

□ **13:32** «Musa **Iordan deryasining sherq qétida, Yérixoning udulida, Moabning tüzlenglikliride bolghan waqtida...**» — «Chöl.» 22-babni körüng. ■ **13:33** Chöl. 18:20; Qan. 10:9; 18:2 ■ **14:1** Chöl. 34:17 ■ **14:2** Chöl. 26:55

⁵ Perwerdigar Musagha qandaq buyrugʻhan bolsa, Israillar shundaq qilip zéminni bölüşüwalidi.

Kalebke teqdim qilin'ghan zémin

⁶ Yehudalar Gilgalga, Yeshuaning qéshigha keldi, Kenizziy Yefunnehning oghli Kaleb Yeshuagha mundaq dédi: — «Perwerdigar Öz adimi bolghan Musagha men bilen séning toghrangda Qadesh-Barnéada néme dégenlikini bilisen'ghu; ■ ⁷ Perwerdigarning adimi Musa méni Qadesh-Barnéadin zéminni charlap kélishe ewetkende, men qiriq yashta idim; chin *étiqadliq* könglüm bilen uninggha xewer yetküzgenidim. □ ⁸ Emma men bilen chiqqan qérindashlirim xelqning könglini su qiliwetkenidi. Lékin men bolsam pütün qelbim bilen Perwerdigar Xudayinggha egeshtim. ■ ⁹ U küni Musa qesem qilip: — «Sen pütün qelbing bilen Perwerdigar Xudayinggha egeshkining üçün, séning putung dessigen zémin jezmen ebedgiche séning bilen neslingning mirasi bolidu» — dégenidi. ¹⁰ — Mana Israil chölde sergerdan bolup yürgende, Perwerdigar Musagha shu sözlerni dégen künidin kényinki qiriq besh yil ichide Özi éytqinidek méni tirik saqlidi. Mana men бүgün seksen besh yashqa kirdim. ¹¹ Men mushu kündimu Musa méni charlashqa ewetken kündikidek küchlükmen, meyli jeng qilish

■ **14:6** Chöl. 14:24; Qan. 1:36 □ **14:7** «chin *étiqadliq könglüm bilen*» — ibraniy tilida «pütün könglüm bilen» dep ipadilinidu. Charlighuchilardin peqet Kaleb bilen Yeshuala zémin toghruluq ademning iman-étiqadini righbetlendüridighan xewerlerni yetküzgenidi («Chöl.» 13-14-bab). ■ **14:8** Chöl. 14:24

bolsun yaki bir yerge bérip-kélish bolsun, méning yenila baldurqidek kuch-dermanim bardur. □ ■

¹² Emdi Perwerdigar shu künide wede qilghan bu taghliq yurtni manga miras qilip bergin; chünki u küni senmu u yerde Anakiylar turidighanliqini, shundaqla chong hem mustehkem sheherler barliqini anglidingghu. Lékin Perwerdigar men bilen bille bolsila, Perwerdigar éytqinidek men ularni qoghliwétimen».□

¹³ Buni anglap Yeshua Yefunnehning oghli Kalebke bext-beriket tilep, Hébronni uninggha miras qilip berdi. ¹⁴ Shunga Hébron taki бүгүн'giche Kenizziy Yefunnehning oghli Kalebning mirasi bolup turmaqta; chünki u pütün qelbi bilen Israilning Xudasi Perwerdigargha egeshken ¹⁵ (ilgiri Hébron bolsa Kiriya-Arba dep atilatti. Arba dégen adem Anakiylar arisida eng dangqi chiqqan adem idi). Shundaq qilip zémin jengdin aram tapti.□

15

Yehudalargha teqdim qilin'ghan zéminning chégrasi we sheherliri

¹ Yehudalar qebilisining mirasi bolsa jemet-ailliri boyiche chek tashlinip érishken zémin bolup, jenubiy terepning uchi Édomning chégrisigha we Zin chölige tutashti; ² jenubiy chégrisi «Shor

□ **14:11** «...bir yerge bérip-kélish bolsun...» — ibraniy tilida «chiqish-kirish bolsun...» bilen ipadilinidu. ■ **14:11** Chöl. 27:17; Qan. 31:2 □ **14:12** «Anakiylar» — gigantlardan bolghan bir qebile. □ **14:15** «Kiriya-Arba» — «Arbaning yéza-kentliri» dégen menide.

déngizi»ning ayighidin, yeni jenubiy terepke choqchiyip chiqqan qoltuqtin bashlinip, □ ■

³ «Sériq Éshek dawini»ning jenub teripidin ötüp, Zin'gha tutashti; andin Qadesh-Barnéaning jenubini yaqilap Hezron'gha ötüp, Addargha bérip, Karkaahqa burulup, □ ⁴ Azmon'gha ötüp Misir éqini bilen chiqip, uchi déngizgha taqishatti. Bu ularning jenubiy chégrisi idi. □

⁵ Sherqiy chégrisi bolsa Shor déngizidin Iordan deryasining déngizgha quyulidighan éghizighiche idi; shimaliy chégrisi bolsa déngizning Iordan deryasining déngizgha quyulidighan éghizidin bashlinip, ⁶ andin Beyt-Hoglahgha bérip, Beyt-Arabahning shimalidin ötüp, Rubenning oghli Bohanning téshining qéshighiche idi; ⁷ andin chégra Aqor jilghisidin Debirge qarap ötüp, u yerdin shimal teripige burulup, jilghining jenub teripidiki Adummimgha chiqidighan dawanning udulidiki Gilgalgha yétip bérip, andin En-Shemesh suliridin ötüp, En-Rogel buliqigha tutishatti; ⁸ u yerdin «Ben-Hinnomning jilghisi»gha chiqip, Yebusiylar égizlikidin, yeni Yérusalémning jenub teripidiki dawandin ötüp, andin Hinnom jilghisining aldigha, yeni gherb terepke, Refayiylarning jilghisining shimaliy béshidiki taghning choqqisigha chiqti; □ ⁹ chégra bu

□ **15:2** «Shor déngizi» — yene «Ölük Déngiz» depmu atilidu.

■ **15:2** Chöl. 34:4 □ **15:3** «Sériq Éshek dawini» — ibraniiy tilida «Akrabbim dawini», bezide shundaq atilidu. □ **15:4** «uchi déngizgha taqishatti» — bu déngiz «Ottura Déngiz»dur. «ularning jenubiy chégrisi» — ibraniiy tilida «silerning jenubiy chégranglar».

□ **15:8** «Ben-Hinnom» — «Hinnomning oghli» dégen menide.

taghning choqqisidin Neftoah süyining buliqigha bérip, andin Efron téghidiki sheherlirining yéni bilen chiqip, u yerdin Baalah (yeni Kiriati-Yéarim)gha yétip bérip, ¹⁰ andin Baalahtin ötüp, gherb teripige qayrilip Séir téghigha bérip, Yéarim téghi (yeni Késalon)ning shimaliy baghridin ötüp, Beyt-Shemeshke chüshüp, Timnahtin ötti; ¹¹ andin shimalgha qarap Ekronning dawini bilen chiqip Shikron'gha ötüp, Baalah téghining yénigha tutiship, Yabneelge yétip, andin uchi déngizgha taqashqanidi. ¹² Gherb teripidiki chégrisi bolsa déngiz boyliri idi. Yehudalarning jemet-ailliliri boyiche ulargha toxtitilghan töt teripidiki chégra mana shu idi.■

¹³ Yefunnehning oghli Kalebge bolsa, Perwerdigarning Yeshuagha bergen emri boyiche, uninggha Yehudalarning arisida bir ülüş, yeni Anakning atisi Arbaning shehiri bolghan Hébron ata qilindi. ■ ¹⁴ Kaleb shu yerdin Shéshay, Ahiman we Talmay dégen üç Anakiyni qoghliwetti; ular üçüchi Anakning ewladi idi. ■ ¹⁵ Andin shu yerdin chiqip, Debirde turuwatqanlarga hujum qildi (ilgiri Debirning nami Kiriati-Sefer idi). ¹⁶ Kaleb: — Kimki Kiriati-Seferge hujum qilip uni alsa, uninggha qizim Aksahni xotunluqqa bérimen, dégenidi.

¹⁷ Kalebning ukisi Kénazning oghli Otniyel uni ishghal qildi, Kaleb uninggha qizi Aksahni xotunluqqa berdi. ¹⁸ Shundaq boldiki, qiz yatliq bolup uning qéshigha barar chaghda, érinisidin bir parche yer sorashqa ündidi. Aksah éshektin chüshüshige Kaleb uningdin: — Séning néme telip-

■ 15:12 Chöl. 34:6 ■ 15:13 Ye. 14:15; Hak. 1:20 ■ 15:14 Hak. 1:10

ing bar? — dep soridi.□

19 U jawab bérip: — Méni alahide bir beriketligeysen; sen manga Negewdin *qaghjiraq* yer bergenikensen, manga birnechche bulaqnimu bergeysen, — dédi. Shuni déwidi, Kaleb uningha üstün bulaqlar bilen astin bulaqlarni berdi.□

20 Töwendikiler Yehuda qebilisige ularning jemet-ailliri boyiche tegken miras ülüşlerdur: —

21 Yehuda qebilisining eng jenubigha joylashqan, Édom chégrisi tereptiki sheherler: — Kabzeel, Éder, Yagur, 22 Kinah, Dimonah, Adadah, 23 Kedesh, Hazor, Yitnan, 24 Zif, Telem, Béalot, 25 Hazor-hadattah, Kériot-Hezron (yeni Hazor), 26 Amam, Séma, Moladah, 27 Hazar-Gaddah, Heshmon, Beyt-Pelet, 28 Hazar-Shual, Beer-Shéba, Biziotiya, 29 Baalah, Ijim, Ézem, 30 Eltolad, Késil, Xormah, 31 Ziklag, Madmannah, Sansannah, 32 Libaot, Shilhim, Ayin we Rimmon qatarliqlar jemi yigirme toqquz sheher we ulargha qarashliq

□ **15:18** «Aksah éshektin chüshüshige **Kaleb uningdin ... soridi**» — bu ish sel sirlig tuyulidu. Némishqa Otniyelning özi bu telepni qoymaydu? 18-ayetke qarighanda, pursët kelkende, Aksah özi dadisigha 19-ayettiki telepni qoyidu. □ **15:19** «sen **manga Negewdin qaghjiraq yer bergenikensen...**» — ibraniy tilida peqet «sen manga Negewdin yerni bergenikensen...» déyilidu. Emeliyette Debir dégen sheher Negewde emes (Negew Yehudaning jenubiy teripidiki chöllük idi), belki taghliq rayonda idi. Lékin etrapida su az bolghachqa, Aksah shu yerni «Negewdek (démek, qaghjiraq) bir yer» dep puritidu.

kent-qishlaqlar idi. □

³³ Shefelah oymanliqidiki sheherler bolsa Eshtaol, Zoréah, Ashnah, ³⁴ Zanoah, En-Gannim, Tappuah, Enam,

³⁵ Yarmut, Adullam, Sokoh, Azikah, ³⁶ Shaarayim, Aditaim, Gederah we Gederotaim bolup, jemiý on töt sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi. ³⁷ Bulardin bashqa yene Zinan, Hadashah, Migdal-Gad, ³⁸ Diléan, Mizpah, Yoqteel, □ ³⁹ Laqish, Bozkat, Eglon, ⁴⁰ Kabbon, Lahmas, Qitlish, □ ⁴¹ Gederot, Beyt-Dagon, Naamah we Makkedah bolup, jemiý on alte sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

⁴² Buningdin bashqa yene Libnah, Éter, Ashan, ⁴³ Yeftah, Ashnah, Nezib, ⁴⁴ Kéilah, Aqzib we Mareshah bolup, jemiý toqquz sheher we yene ulargha qarashliq kent-qishlaqlarmu bar idi; ⁴⁵ yene Ekron bilen uninggha qarashliq yéza-kentler, ⁴⁶ shundaqla Ekronning gherb teripidin tartip Ashdodning yénidiki hemme sheherler bilen ularning kent-qishlaqliri qoshulup, ⁴⁷ Ashdod we uninggha qarashliq yézilar we kent-qishlaqlar, Gaza shehiri we shundaqla Misir éqinighiche we Ulugh Déngizning qirghiqighiche, uninggha qarashliq yézilar we kent-qishlaqlar bar idi.

⁴⁸ Taghliq rayondiki sheherler: — Shamir, Yattir,

□ **15:32** «... jemiý yigirme toqquz sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi» — tizimlan'ghan sheherler 29 emes, belki 36 sheher; tizimlan'ghan sheherlerning namli belkim «qarashliq kent-qishlaqlar»din birnechchisini öz ichige alsa kérek (mesilen, 23- we 25-ayettiki «Hazor»). □ **15:38** «Mizpah» — yaki «Mizpeh». □ **15:40** «Lahmas» — yaki «Lahmam».

Sokoh, ⁴⁹ Dannah, Kiriati-Sannah (yeni Debir), ⁵⁰ Anab, Eshtemoh, Anim, ⁵¹ Goshen, Holon we Giloh bolup, jemiý on bir sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

⁵² Buningdin bashqa yene Arab, Dumah, Éshan, ⁵³ Yanim, Beyt-Tappuah, Afikah, ⁵⁴ Humtah, Kiriati-Arba (yeni Hébron) we Zior bolup, jemiý toqquz sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar bar idi.

⁵⁵ Buningdin bashqa yene Maon, Karmel, Zif, Yuttah, ⁵⁶ Yizreel, Yokdéam, Zanoah, ⁵⁷ Kayin, Gibéah we Timnah bolup, jemiý on sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar bar idi.

⁵⁸ Buningdin bashqa yene Halhul, Beyt-Zur, Gedor, ⁵⁹ Maarat, Beyt-Anot we Eltekon bolup, jemiý alte sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar bar idi.

⁶⁰ Buningdin bashqa yene Kiriati-Baal (yeni Kiriati-Yéarim) we Rabbah dégen ikki sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar bar idi.

⁶¹ Chöldiki sheherler bolsa: — Beyt-Arabah, Middin, Sekakah, ⁶² Nibshan, «Shor Shehiri» we Engedi, jemiý alte sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

⁶³ Lékin Yérusalémda olturuqluq Yebusiylarni bolsa Yehudalar qoghliwételmigen; shunga ta бүгүн'giche Yebusiylar Yehudalar bilen Yérusalémda bille turmaqta.

15:49 «Kiriati-Sannah» — yaki «Kiriati-Sefer». **15:50** «Eshtemoh» — yaki «Eshtemoa». **15:62** «Shor **Shehiri**» — yaki «Ir-Hammelah».

16

Yüsüfqebilisining mirasi — yeni Efraim we Manasseh qebililirining mirasi

¹ Yüsüpning ewladlirigha chek tashlinip chiqqan miras zémin bolsa Yérixogha tutash bolghan Iordan deryasidin tartip, Yérixoning sherq teripidiki köllergiche bolghan yurtlar we Yérixodin chiqip, chöldin ötüp Beyt-Elning taghliq rayonigha sozulghan yurtlar idi. □ ² Chégrisi Beyt-Eldin tartip Luzgha, andin Arkiylarning chégrisidiki Ataratqa yétip, ³ andin gherb teripige béríp, Yafletiylerning chégrisigha tutishup, Astin Beyt-Horonning chétige chüshüp, Gezerge béríp déngizda axirlishatti. ⁴ Yüsüpning ewladliri, yeni Manasseh bilen Efraimlar érishken miras ülüshi mana shu idi.

⁵ Efraimlarning jemet-ailiri boyiche alghan zéminining chégrisi töwendikidek: — miras zéminning sherq tereptiki chégrisi Atarat-Addardin tartip üstün Beyt-Horon'ghiche yétip, ⁶ andin déngizgha béríp shimalgha qarap Mikmitatqa chiqti; andin yene sherq teripidiki Taanat-Shilohqa qayrilip, uningdin ötüp sherq terepke qarap Yanoahqa, ⁷ Yanoahdin chüshüp Atarat bilen Naaratqa yétip, Yérixogha tutiship Iordan deryasigha chiqti.

⁸ Chégra Tappuahdin gherb terepke chiqip Kanah éqinighiche béríp, déngizgha yétip ayaghlashti. Efraimning qebilisige, yeni ularning jemet-aililirige tegken miras ülüshi shu idi. ⁹ Buningdin bashqa Efraimlar üçün Manassehning

□ **16:1** «sherq teripidiki köllergiche» — yaki «sherq teripidiki bulaqlarghiche».

mirasining otturisida birnechche sheherler ayrilganidi; bu ayrilgan sheherlarning hemmisi qarashliq kent-qishlaqliri bilan qoshulghanidi. ¹⁰ Emma *Efraimlar* Gezerde olturushluq Qanaaniylarni qoghliwetmigenidi; shunga Qanaaniylar ta bügün'giche Efraimning arisida turup, mexsus hasharchi medikarlar bolup turmaqta.

17

Manassehning mirasi

¹ Manasseh Yüsüpning tunji oghli bolghachqa, uning qebilisigimu chek tashlinip miras bérilgen. Manassehning tunji oghli Makirning *ewladliri* (Makir Giléadning atisi idi) batur palwan bolghachqa, ulargha Giléad bilen Bashan miras qilip bérildi. □ ■ ² Manassehning qalghan ewladlimu, jümlidin Abiézerler, Helekler, Asrieller, Shekemler, Heferler bilen Shémidalar öz jemet-a'ililiri boyiche miras ülüşhini aldi. Bular bolsa Yüsüpning oghli Manassehning er jemet a'ililiri idi.

³ Emdi Manassehning chewrisi, Makirning ewrisi, Giléadning newrisi, Heferning oghli Zelofihadning oghul perzentliri yoq bolup, peqet qizlirila bar idi. Uning qizlirining isimliri Mahlah, Noah, Hoglah, Milkah we Tirzah idi. ■ ⁴ Ular kahin Eliazar bilen

□ **17:1** «...ulargha **Giléad bilen Bashan miras qilip bérildi**» — ibraniy tilida «...uningha Giléad bilen Bashan miras qilip bérildi». Muqeddes kitabda pütün bir jemet bezide peqet atisining ismi bilen atilip bir ademdek körsitilidu. ■ **17:1** Yar. 46:20 ■ **17:3** Chöl. 26:33; 27:1

Nunning oghli Yeshua we emirlarning qéshigha béríp ulargha: — Perwerdigar Musagha biz toghruluq qérindashlimiz qatarida miras bérishke emr qilghanidi, dédi. Shuni déwidi, *Yeshua* Perwerdigarning emri boyiche ularning atisining qérindashliri qatarida ulargha miras berdi. ■

⁵ Buning bilen Iordan deryasining u teripidiki Giléad bilen Bashan zéminliridin bashqa, Manassehke yene on ülüş yer bérildi. ⁶ Chünki Manassehning qizliri uning oghullirining qatarida mirasqa ige bolghanidi; Giléad zémini Manassehning qalghan ewladlirigha tegkenidi. □

⁷ Manassehning zéminining chégrisi bolsa Ashirdin tartip Shekemning utturidiki Mikmitatqa béríp, andin jenub teripige qayrilip, En-Tappuahda turghuchilarning jayighiche tutishatti. □ ⁸ Chünki Tappuahning zémini bolsa Manassehge tegkenidi; lékin Manassehning chégrisidiki Tappuah shehiri Efraimgha tewe idi. ⁹ Chégrisi u yerdin Kanah éqinigha chüshüp, jilghining jenub teripi bilen chiqti. U yerdiki sheherler bolsa Manassehning sheherlirining arisida bolsimu, Efraimgha tegdi. Manassehning chégrisi jilghining shimal teripi bilen béríp déngizgha yétip axirlishatti.

¹⁰ Jilghining jenub teripidiki zémin Efraimgha, shimal teripidiki zémin Manassehke tewe idi; gherb teripining chégrisi déngiz idi. Ularning

■ **17:4** Chöl. 27:7; 36:2 □ **17:6** «Manassehning qizliri uning oghullirining qatarida...» — mushu ayettiki «Manassehning qizliri» we «oghulliri» dégen söz uning qiz ewladliri we oghul ewladlirini körsitidu. □ **17:7** «jenub teripi» — mushu yerde ibraniy tilida «ong teripi» dégen sözler bilen ipadilen'gen.

zémìni shìmal teripide Ashirning ùlùshìgìche yétip, sherq teripi Issakarning ùlùshìge tutashqanidi.

¹¹ Manassehkimu Issakar bilen Ashirning ùlùshliri ichidin Beyt-Shéan we uninggha qarashliq kentler, Ibléam bilen uninggha qarashliq kentler, Dor ahali bilén Dorgha qarashliq kentler, En-Dor ahali bilén En-Dorgha qarashliq kentler, Taanaq ahali bilén Taanaqqa qarashliq kentler we Mégiddo ahali bilén Mégiddogha qarashliq kentler, yeni «Üch Égizlik» dégen yurt tegdi. □ ¹² Lékin Manasseh bu sheherdikilerni qoghliwitelmidì; Qanaaniylar shu yurtlarda turuwérishke niyet baghlighanidi. ■ ¹³ Israillar barghanséri kücheygechke Qanaaniylarni özlirige hasharchi qilip béqindurdi, lékin ularni öz yerliridin mutleq qoghliwételmidì.

¹⁴ Yüsüpler bolsa Yeshuagha: — Bizler Perwerdigar hazirghiche shundaq beriketlep kelgen, chong bir xelq tursaq, sen némishqa chek tashlash bilén bizge peqet bir ùlùsh miras, bir parche yerla berding? — dédi.

¹⁵ Yeshua ulargha jawab bérip: — Eger siler chong bir xelq bolsanglar, Efrainning taghliq yurti silerge tar kelgen bolsa, orman'gha bérip u yerdiki Perizziylar bilén *gigant* Refayiylar yurtida derexlerni késip, özünglar üçün bir jayni chiqiriwélinglar, dédi.

¹⁶ Lékin Yüsüpler: — Taghliq yurt bizge yet-

□ **17:11** «Beyt-Shéan» — bezige «Beyt-Shan» déyilidu. ««Üch Égizlik» dégen yurt» — bashqa birnechche terjimilirini uchrishi mumkin. ■ **17:12** Hak. 1:27

meydu; shuning bilan bir waqitta jilghida turuwatqanlar, meyli Beyt-Shéanda we uningha qarashliq kentlerde bolsun yaki Yizreel jilghisida turuwatqan Qanaaniylar bolsun, hemmisining tòmürdin jeng harwiliri bar iken, dédi.

¹⁷ Shundaq déwidi, Yeshua Yüsüp jemeti bolghan Efraim bilan Manassehge söz qilip: — Siler derweqe chong bir xelqsiler we zor küchünglar bardur; shunga silerge peqet bir ülüşla miras bérilse bolmaydu; ¹⁸ ashu pütkül taghliq yurtmu silerge bérilidu; gerche u ormanliq bolsimu, siler uni késip boshitisiler we uning etraplirighimu ige bolisiler; Qanaaniylarning tòmür jeng harwiliri bar, shundaqla küchlük bolsimu, siler ularni heydep chiqiriwiteleysiler, — dédi.□

18

Shilohda yighilish — qalghan yette qebilining mirasi

¹ Pütkül Israillar jamaiti Shilohqa yighilip, u yerde ibadet chédiri tikti. Gerche zémín ularning aldida boysundurulghan bolsimu, □ ² lékin Israillar arisida öz miras ülüşhi téxi teqsim qilinmighan yette qebile qalghanidi. ³ Shunga Yeshua Israillargha mundaq dédi: — «Ata-bowiliringlarning Xudasi Perwerdigar silerge bergen bu zéminni

□ **17:18** «uning etraplirighimu ige bolisiler» — démek, peqet taghliq rayon'gha emes, belki etrapidiki we otturisdiki jilghilarda turghan Qanaaniylarni heydiwétip, shu yerlergimu ige bolisiler.

□ **18:1** «Shiloh» — muqeddes chédir tunji tiklen'gen sheher idi.

qolunglarga élishqa susluq qilip qachan'ghiche keynige sürisiler? ⁴ Siler özünglar üçhün her qebilidin üçhün ademni tallanglar; men ularni qozghilip bu pütkül zéminni aylinip chiqip, uni herbir qebile öz miras ülüshige muwapiq sizip-xatirileshke, andin qéshimgha yénip kélishe ewetimen. ⁵ Ular zéminni yette ülüshke bölsun; lékin Yehuda qebilisi bolsa jenubtiki öz ülüsh zéminida turiwersun, Yüsüpning jemetimu shimal tereptiki öz ülüsh zéminida turiwersun. ⁶ Siler zéminni yette ülüshke bölüp, pasilini xatirilep sizip yénimgha kélinglar; andin men Perwerdigar Xudayimizning aldida bu yerde siler üçhün chek tashlaymen. ⁷ Emma Lawiylarning bolsa, aranglarda ülüshi bolmaydu, chünki Perwerdigarning kahinliqi ularning mirasidur. Gad bilen Ruben we Manasseh yérim qebilisi bolsa Iordan deryasining u qéti, sherq teripide Perwerdigarning quli bolghan Musa ulargha miras qilip bergen yerlerni alliqachan alghandur».

⁸ *Zéminni xatirileshke békitken* kishiler qozghilip yolgha chiqqanda, Yeshua ulargha qattiq jékilep: — Siler béríp zéminni aylinip, uni sizip-xatirilep méning qéshimgha yénip kélinglar; andin men mushu yerde, Shilohning özide Perwerdigarning aldida siler üçhün chek tashlaymen, dédi.

⁹ Shundaq déwidi, bu ademler béríp zéminni aylinip, uni sizip-xatirilep, sheherler boyiche yette ülüshke bölüp, xatirige sizip, Shilohdiki chédirgahqa, Yeshuaning qéshigha yénip keldi.

¹⁰ Andin Yeshua Shilohda Perwerdigarning aldida ular üçhün chek tashlidi we shu yerde qebile-

jemeti boyiche zéminni Israillargha teqsim qilip berdi.

Binyaminning mirasi

¹¹ Binyaminlar qebilisige jemet-ailliri boyiche chek tartildi; ular chek arqiliq érishken zémin Yehudalar bilen Yüsüplerning zémini otturisdiki yurt boldi. ¹² Ularning shimaliy chégrisi Iordan deryasidin boshlap, Yérixoning shimal teripidiki dawanni yandap, gherb teripige qarap taghliq yurtqa chiqip we Beyt-Awenning chölige tutishatti; ■ ¹³ andin Luzgha chiqip, luz, yeni Beyt-Elning jenub teripini yandap ötüp, astin Beyt-Horonning jenubidiki taghqa yéqin Atarot-Addargha chüshti; ¹⁴ chégra shu yerdin ötüp gherbtin jenubqa qayrilip, Beyt-Horonning jenubining udulidiki taghdin Yehudalarning sheherliridin biri bolghan Kiriya-Baal (yeni Kiriya-Yéarim)gha tutashti. Bu gherb terepning chégrisi idi. ¹⁵ Jenub terepning chégrisi Kiriya-Yéarimning chétidin boshlap gherb teripige méngip, Neftohtiki su menbesige tutashti; □ ¹⁶ chégra andin Refayiylarning jilghisining shimal teripige jaylashqan Ben-Hinnomning jilghisining udulidiki taghning béshigha chüshüp, andin Hinnomning jilghisi bilen yene chüshüp, Yebusiylarning égizlikining jenub teripi bilen méngip, andin En-Rogel buliqigha yetti; ■ ¹⁷ andin shimal teripige qayrilip En-Shemesh buliqidin ötüp, Adullam dawinining udulidiki Gelilotqa

■ **18:12** Ye. 7:2 □ **18:15** «Neftohtiki su menbesige» — ibraniiy tilida «Neftohtiki sularning buliqigha». ■ **18:16** Ye. 15:7, 8

bérip, Rubenning oghli Bohanning téshigha chüshüp, ■ 18 we Arabah tüzlenglikining shimal teripidiki égizliktin ötüp, Arabah tüzlenglikige chüshti. 19 Andin chégra shimal teripige chiqip Beyt-Hoglahning dawinigha tutiship, Iordan deryasining jenubiy éghizida, yeni Shor déngizining shimaliy qoltuqida axirlashti. Bu jenub terepning chégrisi idi. 20 Sherq chégrisi bolsa Iordan deryasining özi idi. Bu Binyaminlarning ülüshi bolup, ulargha jemet-ailiri boyiche toxtitilghan miras zéminining chégrisi shu idi.

21 Binyaminlar qebilisige jemet-aililiri boyiche tegken sheherler bolsa töwendikilerdur: — Yérixo, Beyt-Hoglah, Émek-Keziz, 22 Beyt-Arabah, Zemarayim, Beyt-El, 23 Awwim, Parah, Ofrah, 24 Kefar-Haamonay, Ofni we Géba bolup, jemi on ikki sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi; 25 Buningdin bashqa Gibéon, Ramah, Beerot, 26 Mizpah, Kefirah, Mozah, 27 Rekem, Irpeel, Taralah, 28 Zelah, Ha-Elef, Yebusi (yeni Yérusalém), Gibéah we Kiriya bolup, jemi on töt sheher we uninggha qarashliq kent-qishlaqlarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarning miras ülüshi bolup, jemet-aililiri boyiche ulargha bérilgenidi.□

19

Shiméonning mirasi

1 Ikkinchi chek Shiméon'gha chiqti, yeni Shiméonlar qebilisige jemet-aililiri boyiche

■ 18:17 Ye. 15:6 □ 18:28 «Ha-Elef» — yaki peqet «Elef» (ménisi «ming»)

tartildi; ularning mirasi bolsa Yehudalarning miras ülushining arisida idi. ² Ularning érishken mirasi ichide Beer-Shéba, Shéba, Moladah, ³ Hazar-Shual, Balah, Ézem, ⁴ Eltolad, Bitul, Xormah, ⁵ Ziklag, Beyt-Markabot, Hazar-Susah, ⁶ Beyt-Libaot we Sharuhen bolup, jemiý on üç sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

⁷ Buningdin bashqa yene Ayin, Rimmon, Éter, Ashan bolup, jemiý töt sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar ⁸ Hemde jenub tereptiki Baalat-Beer (yeni jenubdiki Ramah)ghiche bolghan bu töt sheherning etrapidiki hemme kent-qishlaqlarmu bar idi. Bular Shiméonlar qebilisining ülushi bolup, jemet-ailliri boyiche érishken mirasi idi.

⁹ Shiméonlarning miras ülushi Yehudalarning ülushining ichidin élip bérildi; chunki Yehudalarning miras ülushi özlirige köplük qilghanidi, shunga Shiméonlarning miras ülushi ularning miras ülushining ichidin bérildi.

Zebulunning mirasi

¹⁰ Üchinchi chek Zebulunlar qebilisige jemet-ailliri boyiche tartildi; ularning miras chégrisi Saridqa baratti, ¹¹ chégrisi gherb terepte Maréalahqa béríp Dabbeshetke yétip Yoknéamning udulidiki éqin'gha tutishatti; ¹² U Saridtin sherq teripige qayrilip, kün chiqishqa burulup Kislot-Tabor yurtigha tutiship, Dabiratqa ötüp, Yafiyagha bardí; ¹³ andin shu yerdin u sherq teripige kün chiqishqa yene burulup, Gat-Hefer we Et-Kazin'gha kélip Néahqa sozulghan Rimmon

yurtigha yétip bardi. ¹⁴ Andin u yerdin shimal terepke qayrilip, Hannaton'gha yétip béríp, Yiftah-Elning jilghisida axirlashti. ¹⁵ Ularning ülüshi yene Kattat, Nahalal, Shimron, Yidalah we Beyt-Lehemnimu orap, jemiý on ikki sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlarnimu öz ichige alatti.

¹⁶ Bu bolsa, yeni bu sheherler we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar Zebulunlarning miras ülüshi bolup, jemet-aíliliri boyiche ulargha bérilgenidi.

Issakarning mirasi

¹⁷ Tötinchi chek Issakargha chiqti, yeni Issakarlar qebilisige jemet-aíliliri boyiche tartildi; ¹⁸ ulargha bérilgen yurtlar Yizreelgiche bolup, Kesullot, Shunem, ¹⁹ Hafarayim, Shion, Anaharat, ²⁰ Rabbit, Kishion, Ébez, ²¹ Remet, En-Gannim, En-Haddah we Beyt-Pazzezni öz ichige aldi; ²² andin chégrisi Tabor, Shahazimah we Beyt-Shemeshke yétip, Iordan deryasida axirlashti; ularning ülüshi jemiý on alte sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

²³ Bu bolsa, yeni bu sheherler we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar Issakarlarning miras ülüshi bolup, jemet-aíliliri boyiche ulargha bérilgenidi.

Ashirning mirasi

²⁴ Beshinchi chek Ashirlar qebilisige jemet-aíliliri boyiche tartildi; ²⁵ ularning zémini Helkat, Hali, Beten, Aqsaf, ²⁶ Allammelek, Améad we Mishalni

öz ichige aldi; chégrisi gherb terepte Karmel bilen Shihor-Libnatqa tutiship, ²⁷ andin sherq terepke qayrilip Beyt-Dagon'gha bérip, Zebulun *zémini* bilen Yiftah-El jilghisining shimal teripidin ötüp, Beyt-Émek bilen Néielge yétip bérip Kabulning shimal teripige chiqti; □ ²⁸ Ébron, Rehob, Hammon we Kanahni öz ichige élip Chong Zidon'gha yétip bardi. ²⁹ andin chégrisi Ramah teripige qayrilip, Tur dégen mustehkem shehirge bérip, Xosahqa qayrilip, Aqzib bilen Hebelge tutash bolghan déngizda axirlashti; □ ³⁰ *zémini* Ummah, Afek we Rehobnimu öz ichige alghan; jemiy yigirme ikki sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlarni öz ichige alghanidi.

³¹ Bu bolsa, yeni bu sheherler we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar Ashirlarning miras ülüshi bolup, jemet-aililiri boyiche ulargha bérilgenidi.

Naftalining mirasi

³² Altinchi chek Naftaligha chiqti, yeni Naftalilar qebilisige jemet-aililiri boyiche tartildi; ³³ ularning chégrisi bolsa Heleftin chiqip, Zaanannimdiki dub derixidin ötüp, Adami-Nekeb we Yabneeldin chiqip, Lakkumgha yétip Iordan deryasigha bérip axirlashti. □ ³⁴ Andin gherb terepke qayrilip Aznot-Taborgha bérip, shu yerdin Hukkokqa chiqip, jenubta Zebulunning

□ **19:27** «shimal teripi» — ibraniy tilida «sol teripi» dégen sözler bilen ipadilinidu. □ **19:29** «Aqzib bilen Hebelge tutash bolghan» — yaki «Aqzib yurtining yénida». □ **19:33** «Adami-Nekeb» — yaki «Adami, Nekeb».

ülüş zéminigha tutiship, shimalda Ashirning ülush zéminigha yétip, kün chiqish teripide Jordan deryasining yénida, Yehudaning ülush zéminigha ulashti. ³⁵ Naftalining mustehkem sheherliri Ziddim, Zer, Hammat, Rakkat, Kinneret, ³⁶ Adamah, Ramah, Hazor, ³⁷ Kedesh, Edrey, En-Hazor, ³⁸ Yiron, Migdal-El, Horem, Beyt-Anat we Beyt-Shemeshler bolup, jemiý on toqquz sheher we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar idi.

³⁹ Bu bolsa, yeni bu sheherler we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar Naftalilar qebilisining miras ülushi bolup, jemet-aíliliri boyiche ulargha bérilgenidi.

Danning mirasi

⁴⁰ Yettinchi chek Danlarning qebilisige chiqti; u ularning jemet-aíliliri boyiche tartildi. ⁴¹ Ularning miras zémini bolsa Zoréah, Eshtaol, Ir-Shemesh, ⁴² Shaalabbin, Ayjalon, Yitlah, ⁴³ Élon, Timnatah, Ekron, ⁴⁴ El-tekeh, Gibbéton, Baalat, ⁴⁵ Yehud, Bene-Barak, Gat-Rimmon, ⁴⁶ Me-Yarkon, Rakkon we Yafoning udulidiki yurtni öz ichige aldi.

⁴⁷ Lékin Danlarning zémini öz qolidin ketken bolghachqa, Danlar chiqip Leshemge hujum qilip uni ishghal qildi; ahalisini qilichlap yoqitip, u yerni özining qilip makanlashti; andin ular Leshemge atisi Danning ismini qoyup, uni Dan dep atidi. □

□ **19:43** «Timnatah» — yaki «Timnah». □ **19:47** «**Lékin Danlarning zémini öz qolidin ketken bolghachqa, Danlar chiqip...**» — bashqa birxil terjimisi: — «Lékin Danlarning zémini shular (shu sheherler) bilen cheklen'gen bolghachqa, Danlar chiqip...».

48 Mana bular, yeni bu sheherler we ulargha qarashliq kent-qishlaqlar Danlar qebilisige, ularning jemet-aililiri boyiche miras qilip bérilgenidi.

Yeshua peyghemberning miras ülüshi

49 Bu teriqide *Israillar* zéminni chégra-chégra boyiche bölüp boldi; andin ular Nunning oghli Yeshuagha öz arisidin miras bölüp berdi.

50 Perwerdigarning buyruqi boyiche Yeshua tiliginidek uninggha Efraim taghliq yurtidiki Timnat-Sérah dégen sheherni berdi; buning bilen u sheherni qurup chiqip, uningda turdi.

51 Mana bular Eliazar kahin bilen Nunning oghli Yeshua we Israilning qebile-jemetlirining kat-tabashliri bir bolup Shilohda, jamaet chédirining derwazisining aldida turup, Perwerdigarning aldida chek tashlap bölüp teqsim qilghan miraslardur. Bu teriqide ular zéminning teqsimatini tügetti.

20

Panahliq sheherler

1 Perwerdigar Yeshuagha söz qilip mundaq dédi:

2 Sen Israillargha mundaq dégin: — «Özüm Musaning wasitisi bilen silerge buyrughandek, özünqlar üçün «panahliq sheherler»ni tallap békitinglar; ■³ bilmey, tasadipiyliqtin adem urup öltürüp qoyghan herqandaq kishi u sheherlerge

■ 20:2 Mis. 21:13; Chöl. 35:6; Qan. 19:1, 2

qéchip ketsun. Buning bilen bu sheherler silerge qan intiqamini alghuchidin panahgah bolidu.

⁴ *Ademni shundaq öltürgen* kishi bu sheherlarning birige qéchip bérip, sheherning qowuqigha kélip, shu yerde sheherning aqsaqallirigha öz ehwalini éytsun; ular uni özige qobul qilip sheherge kirgüzüp, uning özliri bilen bille turushigha uninggha jay bersun.■

⁵ Emdi qan qisasini alghuchi uni qoghlap kelse, ular adem öltürgen kishini qisaskarning qoligha tapshurup bermisun; chünki shu kishining burundin öz qoshnisigha héch öch-adawiti bolmighan, belki tasadipiy urup öltürüp qoyghan. ⁶ *Adem öltürgen* kishi jamaet aldida soraq qilin'ghuche shu sheherde tursun; andin shu waqittiki bash kahin ölüp ketkende, u shu sheherdin ayrilip, öz shehirige, yeni qéchip chiqqan sheherdiki öyige yénip kelsun.

⁷ Shuning bilen ular Naftali taghliq yurtidiki Kedeshni, Efraimning taghliq yurtidiki Shekemni we Yehudaning taghliq yurtidiki Kiriya-Arba, yeni Hébronni, ⁸ Yérixoning sherq teripidiki, Iordan deryasining u qétidiki Ruben qebilisining zéminidin tüzlenglikning chölidiki Bezerni, Gad qebilisining zéminidin Giléadtiki Ramotni we Manasseh qebilisining zéminidin Bashandiki Golanni tallap békitti.■

⁹ Mana bu sheherler barliq Israillar we ularning arisida turuwatqan musapirlar üçün panahgah bolushqa békitilgen sheherlerdur; kimki bilmey, tasadipiliqtin adem öltürgen bolsa, uning jamaet

aldida soraq qilinishidin burun, qan qisaskarning qolida ölmesliki üçün shu sheherlerge qéchip kétishke bu sheherler békitilgen.

21

Lawiylarning turushigha sheherlerni békitish

¹ U waqitta Lawiy jemetlirining kattiwashliri kahin Eliazar, Nunning oghli Yeshua we Israil qebilirining kattiwashlirining qéshigha bérip, ■

² Qanaan zéminidiki Shilohda ulargha: — Musaning wasitisi arqiliq Perwerdigar biz toghruluq: «Ulargha turushqa sheherlerni, malliri üçün yaylaqlarni qoshup bergin», dep éytqan, dédi.■

³ Shuni déwidi, Israillar Perwerdigarning emri boyiche öz miras ülüshliridin munu sheherler bilen yaylaqlarni qoshup Lawiylargha berdi: —

⁴ birinchi tashlan'ghan chek Kohat jemetlirige chiqti; chek tashlinip, Lawiylar ichidiki kahin Harunning ewladlirigha Yehuda qebilisi, Shiméon qebilisi we Binyamin qebilisining zéminliridin on üç sheher békitildi; ⁵ Andin Kohatning qalghan ewladlirigha chek tashlinip, Efraim qebile-jemetlirining zéminidin, Dan qebilisining zéminidin we Manasseh yérim qebilisining zéminliridin on sheher békitildi.

⁶ Gershonning ewladlirigha chek tashlinip, Is-sakar qebile-jemetlirining zéminidin, Ashir qebilisining zéminidin, Naftali qebilisining zéminidin we Manassehning yene bir yérim qebilisining zéminidin on üç sheher békitildi.

⁷ Merarining ewladlirigha, jemet-aililiri boyiche chek tashlinip, Ruben qebilisining zéminidin, Gad qebilisining zéminidin we Zebulun qebilisining zéminidin on ikki sheher békitildi.

⁸ Bu teriqide Perwerdigar Musaning wasitisi bilen buyrughinidek Israillar chek tashlap bu sheherler bilen yaylaqlirini qoshup, Lawiylargha berdi.

⁹ Ular Yehudaning qebilisi bilen Shiméonning qebilisining zéminidin töwende tizimlan'ghan munu sheherlerni berdi: — ¹⁰ (chek tashlan'ghanda, Lawiylarning nesli bolghan Kohatlar jemetidiki Harunning ewladlirigha birinchi chek chiqqachqa munu sheherler bérildi):

—
¹¹ ulargha Yehudaning taghliq rayonidiki Kiri-at-Arba (Arba Anakning atisi idi), yeni Hébron bilen etrapidiki yaylaqlarni qoshup berdi. ¹² Lékin sheherge tewe étizlar bilen kent-qishlaqlarni Yefunnehning oggli Kalebke miras qilip berdi. ¹³ Shundaq qilip ular Harun kahinning ewladlirigha adem öltürgen kishiler panahlinidighan sheher Hébron we yaylaqlirini, yene ulargha Libnah bilen yaylaqlirini, ¹⁴ Yattir bilen yaylaqlirini, Eshtemoa bilen yaylaqlirini, ¹⁵ Holon bilen yaylaqlirini, Debir bilen yaylaqlirini, ¹⁶ Ayin bilen yaylaqlirini, Yuttah bilen yaylaqlirini, Beyt-Shemesh bilen yaylaqlirini berdi; bu ikki qebilining zéminliridin jemi toqquz sheherni berdi. ¹⁷ Mundin bashqa ulargha Binyamin qebilisining zéminidin Gibéon bilen yaylaqlirini, Géba bilen yaylaqlirini, ¹⁸ Anatot bilen yaylaqlirini, Almon bilen yaylaqlirini qoshup jemi töt sheher berdi.

19 Bu teriqide kahinlar, yeni Harunning ewladlirigha bérilgen sheherler on üç boldi; bular etrapidiki yaylaqliri bilen bérildi.

20 Ular yene Lawiylarning neslidin bolghan Kohatning qalghan jemetlirigimu sheherlerni berdi. Chek tashlash bilen ulargha békutilgen sheherler munular: — ulargha Efraim qebilisining zéminidin 21 Efraimning taghliq rayonidiki adem óltürgen kishiler panahlinidighan sheher Shekem bilen yaylaqlirini, yene Gezer bilen yaylaqliri, 22 Kibzaim bilen yaylaqliri we Beyt-Horon bilen yaylaqliri bolup, jemiý töt sheherni berdi; 23 buningdin bashqa Dan qebilisining zéminidin Eltekeh bilen yaylaqliri, Gibbéton bilen yaylaqliri, 24 Ayjalon bilen yaylaqliri we Gat-Rimmon bilen yaylaqliri bolup, jemiý töt sheherni berdi. 25 Buningdin bashqa Manasseh yérim qebilisining zéminidin Taanaq bilen yaylaqliri, Gat-Rimmon bilen yaylaqliri bolup, jemiý ikki sheherni berdi. 26 Bu teriqide Kohatlarning qalghan jemetlirige bérilgen sheherler on boldi; bular etrapidiki yaylaqliri bilen bérildi.

27 Lawiylarning jemetliridin bolghan Gershonlarga bolsa ular Manassehning yérim qebilisining zéminidin adem óltürgen kishiler panahlinidighan sheher Bashandiki Golan bilen yaylaqlirini, shundaqla Beeshtérah bilen yaylaqlirini, jemiý ikki sheherni berdi; 28 yene Issakar qebilisining zéminidin Kishion bilen yaylaqliri, Dabirat bilen yaylaqliri, □ 29 Yarmut bilen yaylaqliri we En-Gannim bilen yaylaqliri

□ 21:28 «Dabirat» — yaki «Dabrat».

bolup, jemiý töt sheherni berdi; ³⁰ buningdin bashqa Ashir qebilisining zéminidin Mishal bilen yaylaqliri, Abdon bilen yaylaqliri, ³¹ Helkat bilen yaylaqliri we Rehob bilen yaylaqliri bolup, jemiý bolup töt sheherni berdi; ³² buningdin bashqa Naftali qebilisining zéminidin adem öltürgen kishiler panahlinidighan sheher Galiliyediki Kedesh bilen yaylaqlirini, yene Hammot-Dor bilen yaylaqliri we Kartan bilen etrapidiki yaylaqliri bolup, jemiý üç sheherni berdi.

³³ Bu teriqide Gershonlarga bérilgen sheherler on üç boldi; bular etrapidiki yaylaqliri bilen bérildi.

³⁴ Qalghan Lawiylarga, yeni Merarilar jemetlirige Zebulun qebilisining zéminidin Yoknéam bilen yaylaqliri, Kartah bilen yaylaqliri, ³⁵ Dimnah bilen yaylaqliri we Nahalal bilen yaylaqliri bolup, jemiý töt sheherni berdi.

³⁶ Buningdin bashqa Ruben qebilisining zéminidin Bezer bilen yaylaqliri, Yahaz bilen yaylaqliri, □ ³⁷ Kedemot bilen yaylaqliri we Mefaat bilen yaylaqliri bolup, jemiý töt sheherni berdi. ³⁸ Buningdin bashqa Gad qebilisining zéminidin adem öltürgen kishiler panahlinidighan sheher Giléadtiki Ramot bilen yaylaqlirini, yene Mahanayim bilen yaylaqliri, ³⁹ Heshbon bilen yaylaqliri we Jaazer bilen yaylaqliri bolup, jemiý töt sheherni berdi.

⁴⁰ Bular bolsa qalghan Lawiylarning jemetlirige, yeni Merarilar jemetlirige bérilgen barliq sheherlerdur; ulargha chek tashlinish bilen bérilgen ülüshi on ikki sheher idi.

□ **21:36** «Yahaz» — yaki «Jahzah» yaki «Yahazah».

⁴¹ Israillarning zémini ichidin Lawiylargha békitip bérilgen sheherler jemiý qiriq sekkiz idi; bular etrapidiki yaylaqliri bilen bérildi. ⁴² Bu sheherlarning herbirining etrapida yaylaqliri bar idi; sheherlarning hemmisi shundaq idi.

⁴³ Perwerdigar shu teriqide Israillarning atabowilirigha bérishke qesem bilen wede qilghan pütkül zéminni ulargha berdi; ular kélip uní igilep, u yerde olturdi.

⁴⁴ U waqıtta Perwerdigar ilgiri ularning atabowilirigha qesem bilen wede qilghinidek, ulargha her etrapida tinch-aramliq berdi; ularning dúshmenliridin héchqandiqi ularning aldida qeddini ruslap tik turalmaytti; belki Perwerdigar hemme dúshmenlirini ularning qoligha tapshurdi. ⁴⁵ Perwerdigarning Israilning jemetige wede qilghan himmetliridin héchbiri qaldurulmay emelge ashuruldi.

22

Sherq tereptiki zéminlar teqsim qilin'ghan qebil-erning öz mirasigha qaytip bérishi

¹ U waqıtta Yeshua Rubenler, Gadlar we Manasseh yérim qebilisidikilerni chaqirip ulargha: —

² Siler bolsanglar Perwerdigarning quli Musaning silerge buyrughinining hemmisige emel qildinglar, méning silerge emr qilghan barliq sözlirimgimu qulaq saldinglar; ■ ³ siler bu nurgun künlerde taki bügün'ge qeder qérindashliringlarni

■ 22:2 Chöl. 32:20; Qan. 3:18

tashliwetmey, belki Perwerdigar Xudayinglar *silerge* emr qilghan wezipini tutup keldinglar; ⁴ emdi Perwerdigar Xudayinglar wede qilghinidek, qérindashliringlarga aramliq berdi; shunga siler Perwerdigarning quli Musa Iordan deryasining u teripide silerge bergen miras zémininglarga, öz chédirliringlarga qaytip béringlar. ■ ⁵ Peqetla Perwerdigarning quli Musa silerge buyrup tapshurghan qanun-emrlerge emel qilishqa, yeni Perwerdigar Xudayinglarni söyüp, Uning barliq yollirida méngip, emrlirini tutup uninggha baghlinip, pütün qelbinglar we pütün jan-dilinglar bilen Uning xizmitide bolushqa ixlax bilen köngül bölünglar, — dédi.■

⁶ Shuning bilen Yeshua ularni bext-beriket tilep, yolgha saldi; ular öz chédirlirigha qaytip kétishti.

⁷ Manasseh yérim qebilisige bolsa Musa ulargha Bashanni miras qilip bergenidi; yene bir yérim qebilige Yeshua Iordan deryasining bu qéti, yeni gherb teripide ularning qérindashlirining arisida miras berdi. Yeshua ularni öz chédirlirigha qaytish yoligha salghan waqtida, u ularghimu bext-beriket tilep, ⁸ ulargha: — Intayin köp bayliqlar, intayin köp charpaylarni, shundaqla köp miqdarda kümüsh, altun, mis, tömür we kiyim-kéçeklerni élip, öz chédiringlarga qaytip béringlar; dühmenliringlardin alghan oljini qérindashliringlarga üleshtürüp béringlar, dédi.□

⁹ U waqitta Rubenler, Gadlar we Manasseh yérim

■ **22:4** Chöl. 32:33; Qan. 3:13; 29:8; Ye. 13:8 ■ **22:5** Qan. 10:12

□ **22:8** «alghan **oljini qérindashliringlarga üleshtürüp béringlar**» — yaki «alghan oljini qérindashliring bilen üleshtürüp béringlar».

qebilisi Qanaan zéminidiki Shilohdin chiqip Israil-lardin ayrilip, Perwerdigarning Musaning wa-sitisi bilen qilghan emri boyiche ularning teel-luqati bolghan öz miras zémini Giléad yurtigha qarap qaytip mangdi.

Chong uqushmasliq — ichki urushning aldini élish

¹⁰ Rubenler, Gadlar we Manasseh yérim qebilisi Qanaan zéminidiki Iordan deryasining boyidiki Gelilotqa yétip kelgende, u yerde Iordan deryasin- ing boyida bir qurban'gahni yasidi; qurban'gah nahayiti chong we heywetlik yasalghanidi. □ ■

¹¹ Israillargha: «Mana Rubenler, Gadlar we Man- asseh yérim qebilisi Qanaan zéminidiki Iordan deryasining u qétidiki Gelilotta, yeni Israillarning udulida bir qurban'gahni yasaptu» dégen xewer anglandi.

¹² Israillar bu xewerni anglighan haman, ularning pütkül jamaiti ular bilen urushush üçün Shilohqa toplandi.

¹³ U waqıtta Israillar kahin Eliazarning oghli Fini- hasni Giléad zéminidiki Rubenler, Gadlar we Man- asseh yérim qebilisige mangdurdi ¹⁴ we shundaqla uning bilen on emirni, Israilning herbir qebili- sidin jemet bashliqi bolghan birdin emirni uning- gha hemrah qilip ewetti; herbir emir herqaysi ata jemettiki minglighan Israillarning kattiwéshi idi.

□ **22:10** «...deryasining **boyidiki Gelilotqa**» — nuning bashqa birxil terjimisi: «...deryasining boyidik dairisi» yaki «...deryasining boyidik dügilek döwiliri». ■ **22:10** Ye. 18:7

15 Bular emdi Giléad zéminigha, Rubenler, Gadlar we Manasseh yérim qebilisige kélip ulargha: — 16 Mana Perwerdigarning pütkül jamaiti silerge mundaq deydu: «Silerning Perwerdigargha egishishtin yénip, özünglarga qurban'gahni yasap, Israilning Xudasidin yüz örüp, Perwerdigargha asiqliq qilip ötküzgen bu rezilliklinglar zadi qandaq ish? □ 17 Péorda burun ötküzgen qebihlikimiz bizge yétip ashmasmu? Gerche Perwerdigarning jamaitining béshigha waba chüshken bolsimu, biz téxi bügün'ge qeder bu ishtin özimizni paklandurmidoq. □ ■

18 Siler bügün Perwerdigargha egishishtin yandinglar; shundaq boliduki, siler bügün Perwerdigargha asiqliq qilghan bolghachqa, u jezmen ete Israilning pütkül jamaitige ghezeplinidu. 19 Halbuki, mubada siler miras qilip alghan zémin napak bolup qalghan bolsa, Perwerdigarning teweliki bolghan zémin'gha, Uning chédiri tiklen'gen yurtqa yénip kélip, arimizda miras élinglar. Peqet Perwerdigar Xudayimizning qurban'gahidin bashqa özünglar üçhün qurban'gah yasash bilen Perwerdigargha we bizlerge asiqliq qilmanglar. 20 Zerahning oghli

□ **22:16** «Silerning Perwerdigargha egishishtin yénip, özünglarga qurban'gahni yasap...» — Musa peyghemberge nazil qilin'ghan qanun boyiche, Perwerdigarning ibaditi üçhün yalghuz birla qurban'gah békitilgen, shundaqla qurban'gah Perwerdigar özi békitken jayda turushi kérek idi («Mis.» 24:20, «Law.» 17:3-4, «Qan.» 12:5-6ni körüng). □ **22:17** «Péorda burun ötküzgen qebihlikimiz bizge yétip ashmasmu?» — Péorda ötküzgen gunahlar we kényinki weqe «Chöl.» 25-babta xatirilen'gen. ■ **22:17** Chöl. 25:3; Qan. 4:3

Aqan haram békitilgen nersilerdin élip, itaetsizlik qilghan emesmu? Shu sewebtin qebihliki üçün yalghuz ular öltürülüp qalmay, Perwerdigarning ghezipi yene pütkül Israil jamaitining üstige chüshken emesmu?».

²¹ Shuning bilen Rubenler, Gadlar we Manasseh yérim qebilisi minglighan Israillarning kattiwash-lirigha jawab bérip mundaq dédi: —

²² «Ilahlarning ilahi Perwerdigardur! Ilahlarning ilahi bolghan Perwerdigar Özi buni bilidu, Israilmu uni bilgey! Eger bu ish asiqliq bolsa yaki Perwerdigargha itaetsizlik bolsa, emdi bizlarni bugün ölümdin ayimanglar! ■ ²³ Eger bizning özimiz üçün qurban'gahni yasishimiz Perwerdigargha egishishtin yénish üçün bolghan bolsa, shundaqla qurban'gahning üstide köydürme qurbanliq sunush, ashliq hediyeleirini sunush, inaqliq qurbanliqlirini sunush üçün bolghan bolsa, undaqta Perwerdigar Özi bu ish toghruluq bizdin hésab alsun; ²⁴ eksiche bu ishni qilishimizning sewebi heqiqeten shuki, kelgüside silerning baliliringlar bizning balilirimizgha: «Silerning Israilning Xudasi Perwerdigar bilen qandaq munasiwitinglar bar? ²⁵ Ey Rubenler we Gadlar, Perwerdigar biz bilen silerning otturimizda Iordan deryasini chégra qilip qoyghan emesmu? Shunga silerning Perwerdigardin héchqandaq nésiwenglar yoqtur!» déyishidin endishe qilduq. ²⁶ Shunga biz: «Qopup bir qurban'gah yasayli; lékin bu köydürme qurbanliqlar üçünmu emes,

bashqa xil qurbanliqlar üçünmu emes, ²⁷ belki kelgüside Perwerdigarning aldida köydürme qurbanliqlirimiz bilen bashqa xil qurbanliqlirimiz we inaqliq qurbanliqlirimiz bilen uning ibaditide bolushimiz üçün, siler we bizning otturimizda, shundaqla keyinki dewrlirimizde bir esletme guwahliq bolsun üçün uni yasidug; baliliringlarning kelgüside balilirimizgha «Perwerdigardin héchqandaq nésiwenglar yoq» démesliki üçün shundaq qildug.

■ ²⁸ Eger ular kelgüside biz bilen ewladlirimizgha shundaq dése, biz jawab bérip: «Mana, köydürme qurbanliq sunush üçün yaki bashqa xil qurbanliqlarni sunush üçün yasalghan emes, belki siler bilen bizning otturimizda bir guwahliq bolsun dep yasalghan, bu Perwerdigarning ata-bowilirimiz yasighan qurban'gahining endizisidur!» déyeleymiz.

²⁹ Perwerdigargha asiyliq qilip, Perwerdigargha egishishtin yénip, Perwerdigar Xudayimizning chédirining aldida turghan qurban'gahtin bashqa ikkinchi bir qurban'gahni yasap, uning üstide köydürme qurbanliq, ashliq hediyeleler we bashqa xil qurbanliqlarni ötküzüş niyiti bizdin néri bolghay!».

³⁰ Kahin Finihas we uning bilen bille kelgen jamaet emirliri, yeni minglighan Israillarning katiwashliri Rubenler, Gadlar we Manassehlarning éytqan sözlirini anglighanda ular shuningdin xush boldi. ³¹ Eliazarning oghli kahin Finihas Rubenler, Gadlar we Manassehlerge: — Siler Perw-

erdigargha bu itaetsizlikni qilmighininglar üçhün Perwerdigarning otturimizda turuwatqanliqini emdi bilduq; siler bu ish bilen Israillarni Perwerdigarning qolidin qutquzdunglar, dédi.

³² Andin Eliazar kahinning oghli Finihas bilen emirler Rubenler we Gadlarning yénidin, Giléad zéminidin chiqip Qanaan zéminigha Israillarning yénigha yénip kélip bu xewerni ulargha dep berdi.

³³ Bu ish Israillarning neziride yaxshi köründi; Israillar Xudagha hemdusana éytip, Rubenler bilen Gadlarga hujum qilip, ular bilen urushup ularning turuwatqan zéminini weyran qilayli, dégen gepni ikkinchi tilgha almidi.

³⁴ Rubenler bilen Gadlar bu qurban'gahqa «Guwahliq» dep at qoydi; chünki ular: — «U arimizda Perwerdigarning Xuda ikenlikige guwahtur» dédi.□

23

Yeshua peyghemberning Israilning emir-aqsaqallirini agahlandurup, ulargha nesihet bérishi

¹ Perwerdigar Israilgha etrapidiki düshmenliridin aram béríp uzun zamanlar ötüp, shundaqla Yeshua qérip, yéshimu chongiyip qalghanda,

² Yeshua pütkül Israilni, ularning aqsaqallirini, bashliqliri, hakim-soraqchiliri bilen beg-emeldarlirini chaqirip ulargha mundaq dédi: — «Men qérip qaldim, yéshimmu chongiyip qaldi. ³ Perwerdigar Xudayinglarning siler

□ **22:34** «Guwahliq» — ibraniy tilida «Éd».

üchün mushu yerdiki barliq taipilerga qandaq ishlarni qilghinini özünglar kördünglar; chünki siler terepte turup jeng qilghuchi Perwerdigar Xudayinglar Özidur. ⁴ Mana, men özüm yoqatqan hemme ellerning zéminliri bilen qalghan bu taipilerning zéminlirini qoshup qebile-jemetinglar boyiche chek tashlap İordan deryasidin tartip kün pétish tereptiki Ulugh Déngizghiche, silerge miras qilip teqsim qilip berdim. ⁵ Perwerdigar Xudayinglar Özi ularni aldinglardin qoghlap chiqirip, közünglardin néri qilip, Perwerdigar Xudayinglar silerge éytqinidek siler ularning zéminigha ige bolisiler. ■ ⁶ Shunga siler tolimu qeyser bolup Musaning qanun kitabida pütülgenning hemmisini tutup, ong ya solgha chetnep ketmey, uninggha emel qilishqa köngül bölünglar; ■ ⁷ shundaq qilip, aranglarda qélip qalghan bu taipiler bilen bardikeldi qilmanglar; shuningdek ularning ilahlirining namlirini tilgha almanglar yaki ularning nami bilen qesem qilmanglar; ulargha ibadet qilmanglar, ulargha bash urmanglar; ■ ⁸ belki бүгүн'giche qilghininglardek, Perwerdigar Xudayinglarga baghlinip turunglar. ■ ⁹ Chünki Perwerdigar aldinglardin chong-chong we küchlük ellerni qoghlap chiqiriwetkendur; бүгүн'giche héchqandaq adem aldinglarda put tirep turalmidi. ¹⁰ Perwerdigar Xudayinglar silerge éytqini boyiche siler terepte turup jeng

■ **23:5** Mis. 14:14; 23:27; Chöl. 33:53; Qan. 6:19; Ye. 13:6 ■ **23:6** Qan. 5:32; 28:14 ■ **23:7** Mis. 23:13; Zeb. 16:4; Yer. 5:7; Zef. 1:5; Ef. 5:3 ■ **23:8** Qan. 11:22

qilghini üçhün silerdin bir adiminglar ularning ming adimini tiripiren qilidu.■

¹¹ Shunga Perwerdigar Xudayinglarni söyüş üçhün öz könglünglarga qattiq segek bolunglar!

¹² Chünki eger siler Uningdin yüz örüp aranglarda qalghan bu eller bilen ariliship-baghlinip, ular bilen qoda-baja bolup, ular bilen bérish-kélish qilsanglar, ¹³ undaqta silerge shu ish ayan bolsunki, Perwerdigar Xudayinglar aldinglardin bu ellerni ikkinchi qoghap chiqarmaydu, belki bular silerge qapqan we qiltaq bolup, biqininglarga qamcha bolup chüshüp, közünglerge tiken bolup sanjilidu; axirda Perwerdigar Xudayinglar silerge bergen bu yaxshi zémindin mehrum bolup yoqilisiler.

¹⁴ Mana, men бүгүн barliq ademler muqerrer bésip ötidighan yolni mangimen; silerning pütün dilinglar we wujudunglarga shu roshenki, Perwerdigar Xudayinglarning siler toghruluq qilghan mubarek wedilirining héchbiri emelge ashurulmay qalmidi; hemmisi siler üçhün beja keltürölüp, héchqaysisi yerde qalmidi. ¹⁵⁻¹⁶ Lékin siler Perwerdigar Xudayinglarning silerge emr qilip toxtatqan ehdisini buzghanda, Perwerdigar Xudayinglar silerge wede qilghan hemme beriket üstünglerge chüshürülgendek, shundaq boliduki, Perwerdigar Xudayinglar silerni Özi silerge bergen zémindin yoqatquche barliq agah qilghan ishni chüshüridu; siler béríp, *uning ehdisini buzup* bashqa ilahlargha ibadet qilip bash ursanglar, Perwerdigarning ghezipi silerge tutiship, silerni

■ **23:10** Law. 26:8; Qan. 32:30

Özi silerge bergen yaxshi zémindin tézla yoq qilidu».

24

Yeshua peyghemberning pütkül Israilni agahlandurup, ulargha nesihet qilishi

¹ Andin Yeshua Israilning hemme qebililirini Shekemge yighip, Israilning aqsaqalliri, bashliqliri, hakim-sotchiliri bilen begemeldarlarini chaqirdi; ular özlrini Xudaning huzurigha hazir qilghanda ² Yeshua pütkül xelqge: Israilning Xudasi Perwerdigar: — «Qedimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin Ibrahim bilen Nahorning atisi Terah deryaning u teripide olturatti; ular bashqa ilahlarning qulluqida bolatti. □ ■ ³ Lékin Men atanglar Ibrahimni deryaning u teripidin élip kélip, uni bashlap pütkül Qanaan zéminini aylandurup, uning neslini awutup uninggha Ishaqni berdim. □ ■ ⁴ Andin Men Ishaqqa Yaqup bilen Esawni berdim; Esawgha Séir taghliq rayonini tewelik qilip berdim, Yaqup bilen oghulliri bolsa Misirgha chüshüp bardı. ■ ⁵ Kéyinrek Men Musa bilen Harunni ewetip, Misirliqlar arisida emellirim bilen ulargha dehshetlik wabalarni chüshürdüm; andin silerni shu yerdin élip chiqtim. ■ ⁶ Men

□ **24:2** «deryaning u teripide» — mushu yerde «derya» «Efrat deryasi»ni körsitidu. ■ **24:2** Yar. 11:26, 31; Qan. 26:5 □ **24:3** «deryaning u teripidin» — mushu yerde «derya» «Efrat deryasi»ni körsitidu. ■ **24:3** Yar. 12:1; 21:2. ■ **24:4** Yar. 25:24; 36:8; 46:1 ■ **24:5** Mis. 3:10-22; 4:1-17; 12:37

bu teriqide ata-bowiliringlarni Misirdin élip chiqip, ular *Qizil Déngizg*ha yétip kelginide, misirliqlar jeng harwiliri we atliq eskerliri bilen ata-bowiliringlarni qoghlap déngizgliche keldi. □ ■ ⁷ Israillar shuan Perwerdigargha nida qiliwidi, U siler bilen Misirliqlarning arisigha tum qarangghuluq chüshürdi; andin déngizni ularning üstige basturup yapti. Siler Öz közliringlar bilen Méning Misirda néme qilghinimni kördünglar; andin siler uzun waqitqiche chölde turdünglar. ⁸ Kéyinrek Men silerni Iordan deryasining u teripide turghan Amoriylarning zéminigha bashlap keldim; ular siler bilen soqushqanda men ularni qolunglarga bérip, siler ularning zéminini igilidinglar. Men ularni aldinglardin yoqitiwettim.■

⁹ U waqitta Moabning padishahi, Zipporning oghli Balaq qopup, Israil bilen jengge chüshti we silerni qarghash üçün Béorning oghli Balaamni chaqirip keldi; ¹⁰ lékin Men Balaamning sözige qulaq salmidim; shuning bilen u silerge qayta-qayta bext-beriket tilidi we Men silerni *Balaqning* qolidin qutquzdim.

¹¹ Kéyinrek siler Iordan deryasidin ötüp Yérixogha barghanda Yérixoning ademliiri Amoriylar, Perizziylar, Qanaaniylar, Hittiylar, Gircashiylar, Hiwiylar we Yebusiylar siler bilen urushqa qopqini bilen Men ularni qolunglarga tapshurup berdim; ■ ¹² Men aldinglarga

□ **24:6** «ular *Qizil Déngizg*ha yétip **kelginide**» — mushu yerde «ular» ibraniiy tilida «siler» éytilidu. ■ **24:6** Mis. 14:1 ■ **24:8** Chöl. 21:21, 33 ■ **24:11** Ye. 3:14; 6:1, 20; 10:8; 11:8

sériq herini ewettim, sériq here Amoriylarning ikkila padishahini heydiwetkendemk ularnimu heydiwetti; bu ish silerning qilichinglar yaki oqyayinglar bilen bolmidi. □ ■ ¹³ Men silerge öz qolunglar bilen emgek singdürmigen bir zéminni, özünglar yasimighan sheherlerni berdim, we siler shularda makan qildinglar; özünglar tikmigen üzümzarliqlar bilen zeytunzarliqlardın méwilirini yewatisiler» deydu, — dédi.■

¹⁴ — Shunga emdi siler Perwerdigardin qorqup ixlasmelik we heqiqet ichide uning ibaditide bolunglar; ata-bowiliringlar deryaning u teripide we Misirda choqun'ghan ilahlarni tashlap, peqet Perwerdigarning qulluqida bolunglar.□

¹⁵ Lékin eger Perwerdigarning ibaditi silerge yaman körünse, kimgé ibadet qilidighininglarni talliwélinglar — meyli ata-bowiliringlar deryaning u teripide turghanda choqun'ghan ilahlar bolsun yaki siler turuwatqan zémindiki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallanglar; lékin men bilen öyümdikiler bolsaq Perwerdigarning ibaditide bolimiz, — dédi.

¹⁶ Xelq jawab bérip: — Perwerdigarni terk étip bashqa ilahlarning ibaditide bolush bizdin néri bolsun! ¹⁷ Chünki biz bilen ata-bowilirimizni «qulluq makani» bolghan Misir zéminidin chiqirip, közimizning aldida bu chong möjizilik alametlerni körsitip, qaysi yolda mangmayli, qaysi xelqning

□ **24:12** «sériq here» — ibraniy tilida adettiki heridin téximu chong we chaqqaq birxil herini körsitishi mumkin. ■ **24:12** Mis. 23:28; Qan. 7:20; Zeb. 44:3 ■ **24:13** Qan. 6:10, 11, 12 □ **24:14** «deryaning u teripide» — mushu yerde «derya» «Efrat deryasi»ni körsitidu.

arisdin ötmeyli, bizni saqlighuchi Perwerdigar Xudayimiz Özidur! ¹⁸ Perwerdigar bu zéminda turghan barliq taipilerni, jümlidin Amoriylarni aldimizdin qoghliwetti; shunga bizmu Perwerdigarning ibaditide bolimiz; chünki U bizning Tengrimizdur! — dédi.

¹⁹ Yeshua xelqge: — Siler Perwerdigarning ibaditide bolalmaysiler, chünki U muqeddes bir Xudadur; U wapasizliqqa heset qilghuchi bir Tengri bolghachqa, itaetsizlikliringlar bilen gunahliringlarni kechürelmeydu. ²⁰ Eger siler Perwerdigarni tashlap, yat ilahlargha choqun'ghan bolsanglar Umu silerdin yüz örüp, silerge yaxshiliq qilip kelgenning ornida silerge bala keltürüp yoqitidu, — dédi.■

²¹ Lékin xelq Yeshuagha jawab béríp: — Hergiz undaq bolmaydu! Biz Perwerdigarning ibaditide bolimiz, — dédi.

²² Buni anglap Yeshua xelqge: — Özünglarning Perwerdigarni, Uning ibaditide bolushni tallighanliqinglarga öz-özünglarga guwahchi boldunglar, déwidi, ular: — Özimiz guwah! — dep jawab bérishiti.

²³ U: — Undaq bolsa emdi aranglardiki yat ilahlarni chiqirip tashliwétip, könglünglarni Israilning Xudasi Perwerdigargha intilidighan qilinglar, dédi.

²⁴ Xelq Yeshuagha jawab béríp: — Biz Perwerdigar Xudayimizning ibaditide bolup, uning awazighila qulaq salidighan bolimiz, dédi.

²⁵ Shuning bilen Yeshua u küni xelq bilen

ehde baghliship, Shekemde ular üçhün höküm-belgilimilerni toxtitip berdi. ■ ²⁶ Andin Yeshua bu hemme sözlerni Perwerdigarning qanun kitabigha pütüp, yoghan bir tashni élip kélip, uni Perwerdigarning muqeddes jayining yénidiki dub derixining astigha tiklep qoydi. ²⁷ Andin Yeshua xelqqe: — Mana bu tash bolsa bizge guwah bolup turidu; chünki u Perwerdigarning bizge qilghan hemme sözlirini anglap turdi; u Perwerdigar Xudayinglardin tanmasliqinglar üçhün üstünglarda guwahchi bolup turidu, — dédi.

²⁸ Yeshua shularni dep xelqni yolgha sélip, her-birini öz miras yérige yandurdi.

²⁹ Bu ishlardin kéyin Nunning oghli, Perwerdigarning quli Yeshua bir yüz on yéshida wapat boldi.

³⁰ Ular uni élip bérip, Efraim taghliq rayonida, Gaash téghining shimal teripidiki öz miras ülüshi bolghan Timnat-Sérah dégen jayda depne qildi. ■

³¹ Yeshuaning pütkül hayat künliride, shundaqla Yeshuadin kéyin qalghan, Perwerdigarning Israil üçhün qilghan hemme möjizilik emellirini obdan bilidighan aqsaqallarning pütkül hayat künliridimu Israil Perwerdigarning ibaditide bolup turdi.

³² Yüsüpning söngeklirini bolsa, Israillar ularni Misirdin élip kelgenidi. Ular bularni Shekemge élip bérip, Yaqup Shekemning atisi Hamorning oghulliridin yüz kesitah kümüşke sétiwalghan yerde depne qildi. Shu yer Yüsüplerning miras

ülüşhi bolup qaldi. □ ■

³³ Harunning oghli Eliazarmu wapat boldi; ular uni oghli Finihasqa miras qilip bérilgen Efraimning taghliq rayonidiki Gibéah dégen jayda depne qildi. □

□ **24:32** «kesitah» — hozirgiche qimmiti éniqlanmighan birxil kümüş tengge idi («Yar.» 33:19 we «Ayup» 42:11). ■ **24:32** Yar. 33:18-20; Yar. 50:25; Mis. 13:19 □ **24:33** «Efraimning taghliq rayonidiki Gibéah» — yaki «Efraimning taghliq rayonidiki döng».

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5